

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MAŁGORZATA MOTYLOW

KAP.410.001.04.2023

Pan
Janusz Cieszyński
Minister Cyfryzacji
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 27 – Informatyzacja
oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Celowego Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 93
NIK@NIK.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warszawa (dalej: KPRM).

Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Cyfryzacji¹, obsługę Ministra zapewnia Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

Kierownik jednostki kontrolowanej

Janusz Cieszyński, Minister Cyfryzacji, od 6 kwietnia 2023 r.²

W okresie objętym kontrolą, od 6 października 2020 r.³, funkcję Ministra Cyfryzacji pełnił Mateusz Morawiecki, Prezes Rady Ministrów.

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej.

Kontrolerzy

1. Beata Burtka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/1/2023 z 4 stycznia 2023 r.
2. Justyna Głowacka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/9/2023 z 5 stycznia 2023 r.
3. Mariusz Czarniecki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/8/2023 z 5 stycznia 2023 r.
4. Tomasz Emiljan, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr KAP/10/2023 z 5 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 1-8)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny:

- wykonania budżetu państwa na rok 2022, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 27 – Informatyzacja oraz ocena wykonania planu finansowego dysponenta III stopnia – KPRM,
- wykonania w 2022 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców (Fundusz CEPiK lub Fundusz) pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta Funduszu.

¹ Dz.U. poz. 1716.

² Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 kwietnia 2023 r. nr 1131.17.2023 o zmianie w składzie Rady Ministrów (M.P. poz. 391).

³ Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 6 października 2020 r. nr 1131.27.2020 o zmianie w składzie Rady Ministrów (M.P. poz. 896), postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 kwietnia 2023 r. nr 1131.16.2023 o odwołaniu Ministra Cyfryzacji (M.P. poz. 390).

⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

W odniesieniu do części budżetowej 27 ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵ (dalej: ufp), w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 27 – Informatyzacja.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W odniesieniu do Funduszu CEPiK ocenie podlegały w szczególności:

- planowanie i realizacja przychodów Funduszu,
- planowanie i wykonanie kosztów oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji,
- gospodarowanie wolnymi środkami,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- w zakresie części 27 budżetu państwa:
 - analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
 - kontroli prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 27 – Informatyzacja w trakcie roku budżetowego,
 - kontroli prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
 - kontroli prawidłowości dokonanych blokad,
 - kontroli przestrzegania ustalonych dla części 27 limitów wydatków, w tym limitów na wynagrodzenia,
 - kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw celowych,
 - szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia (KPRM),
 - szczegółowej analizy wybranej próby wydatków, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego,
 - kontroli prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,
 - analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
 - analizy stanu zobowiązań,
 - analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
 - analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
 - analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 27 – Informatyzacja;

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.

- w odniesieniu do Funduszu CEPIK:
- analizy wykonania planu przychodów,
- analizy stanu należności pozostałych do zapłaty,
- analizy realizacji kosztów,
- analizy realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków,
- analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analizy stanu zobowiązań,
- analizy prawidłowości sporządzenia sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna kontrolowanej działalności⁶

A. Część 27 – Informatyzacja

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 27 – Informatyzacja.

Uzasadnienie oceny ogólnej Szczegółowe badanie próby wydatków w części 27 – Informatyzacja wykazało, że dokonywano ich zgodnie z planem finansowym oraz umowami, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- dokonania zmian w planie wydatków części 27 niezgodnie z art. 171 ust. 1 ufp,
- nieterminowego zatwierdzenia rozliczeń dotacji,
- opóźnień w przeprowadzeniu kontroli merytorycznej dowodów księgowych,
- nieuaktualnieniu polityki rachunkowości w odniesieniu do kont faktycznie stosowanych w 2022 r. w części 27.

Ponadto stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieterminowym zamknięciu ksiąg rachunkowych za 2021 r., co świadczy o niezrealizowaniu wniosku pokontrolnego NIK sformułowanego w wystąpieniu pokontrolnym z 22 kwietnia 2022 r.⁷ Nie zrealizowano również wniosków pokontrolnych dotyczących: przeprowadzania kontroli merytorycznej dokumentów księgowych w terminach określonych w regulacjach wewnętrznych oraz ustalenia kwoty należności dysponenta III stopnia. Powyższe nieprawidłowości oraz brak realizacji wniosków pokontrolnych świadczą o niewystarczającym nadzorze dysponenta części oraz nieskutecznej kontroli zarządczej w tym zakresie.

NIK pozytywnie opiniuje sprawozdania za 2022 r. sporządzone przez dysponenta części (łączne) oraz sprawozdania jednostkowe dysponenta głównego i dysponenta III stopnia, z wyjątkiem sprawozdań Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych oraz Rb-N w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r.– łącznego i dysponenta III stopnia. Roczne łączne i jednostkowe sprawozdania budżetowe za 2022 r., z wyłączeniem sprawozdań Rb-27 i Rb-N, zostały sporządzone prawidłowo.

⁶ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁷ Wystąpienie pokontrolne nr KAP.410.001.03.2022 z kontroli P/22/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 27 – Informatyzacja oraz wykonanie planu finansowego CEPIK.*

NIK ponownie odstępuje od wydania opinii o sprawozdaniach Rb-27 i Rb-N dysponenta III stopnia oraz sprawozdaniach łącznych Rb-27 i Rb-N, do których zostały przeniesione dane ze sprawozdań jednostkowych, z uwagi na to, że ustalanie prawidłowego stanu należności dysponenta III stopnia, o które NIK wnioskowała po kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r., nie zostało zakończone.

B. Fundusz Celowy – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej wykonanie planu finansowego na 2022 r. Funduszu Celowego – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Szczegółowe badanie kosztów Funduszu CEPiK wykazało, że zostały one poniesione na zakupy i usługi służące realizacji celów Funduszu oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Jednakże, w 2022 r. dysponent Funduszu nadal nie posiadał rzetelnych informacji na temat stanu należności, a czynność dotycząca egzekucji należności była prowadzona z opóźnieniem.

Dysponent Funduszu ujął niezgodnie z treścią ekonomiczną w księgach rachunkowych Funduszu CEPiK, kwotę 36 742,5 tys. zł jako należności, a nie koszty. Skutkowało to wykazaniem błędnych danych w sprawozdaniach Rb-33 i Rb-40 za IV kwartał 2022 r.⁸ W związku z tym Najwyższa Izba Kontroli negatywnie opiniuje sprawozdania Funduszu za 2022 r.

Stwierdzenie nieprawidłowości polegających na ujmowaniu w ewidencji księgowej i sprawozdaniach Rb-33 i Rb-40 nierozliczonych dotacji z CEPiK jako należności oraz dokonywanie kontroli merytorycznej dowodów księgowych z opóźnieniem w stosunku do terminów określonych w regulacjach wewnętrznych, świadczy również o niezrealizowaniu wniosków pokontrolnych NIK z lat ubiegłych.

Powyższe nieprawidłowości oraz brak realizacji wniosków pokontrolnych świadczą o nieskutecznej kontroli zarządczej w tym zakresie.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności⁹

A. Część 27 – Informatyzacja

OBSZAR

1. Dochody budżetowe¹⁰

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na 2022 r.¹¹ dochody budżetu państwa w części 27 zostały zaplanowane w kwocie 397,0 tys. zł. Zrealizowano dochody w kwocie 23 213,1 tys. zł, tj. 58-krotnie wyższej od planowanej oraz o 60,3% wyższej niż w 2021 r. (14 483,3 tys. zł). Pochodziły one głównie ze zwrotów dotacji udzielonych w latach ubiegłych oraz odsetek od dotacji i płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, wykorzystanych z naruszeniem procedur, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości, tj. tytułów trudnych do oszacowania na etapie planowania.

Dochody dysponenta III stopnia – Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w części 27 wyniosły minus 725,2 tys. zł. Ujemne dochody wynikały z konieczności zwrotu kwoty

⁸ Sporządzonych 3 marca 2023 r.

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako pozytywna, negatywna albo w formie opisowej.

¹⁰ Kwoty dochodów, należności i zaległości wykazano na podstawie skorygowanych sprawozdań (otrzymanych do 11 kwietnia 2023 r.).

¹¹ Ustawa budżetowa z dnia 17 grudnia 2021 r. na rok 2022 (Dz.U. z 2022 r. poz. 270).

800,0 tys. zł pobranej z gwarancji należytego wykonania umowy z 2018 r. w związku z zawartą ugodą sądową z 25 lutego 2022 r.¹².

(akta kontroli str. 153-189, 234, 607, 635-637, 2288-2331)

Na koniec 2022 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z wykonania dochodów budżetowych, w części 27 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 52 741,7 tys. zł, w tym zaległości w kwocie 39 458,6 tys. zł¹³. W porównaniu ze stanem na koniec 2021 r. należności i zaległości były wyższe odpowiednio o 1 885,2 tys. zł (o 3,7%) i 8643,0 tys. zł (o 28,0%). Zaległości w części 27 dotyczyły głównie zwrotu niewykorzystanych lub pobranych w nadmiernej wysokości dotacji oraz odsetek od nich.

Według rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, na koniec 2022 r. u dysponenta III stopnia w części 27 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w wysokości 8872,2 tys. zł, w tym zaległości w kwocie 8869,9 tys. zł. W porównaniu z końcem 2021 r. należności były niższe o 262,8 tys. zł (o 2,9%), a zaległości wyższe o 6443,4 tys. zł (o 265,5%).

Z zestawienia należności i zaległości dysponenta III stopnia na koniec 2021 r. sporządzonego na potrzeby kontroli NIK przez Biuro Budżetowo-Finansowe 2 (BBF2) wynika, że w sprawozdaniu Rb-27 za 2021 r. wykazano błędną kwotę zaległości pozostałych do zapłaty, tj. wykazano tylko kwotę odsetek. Prawidłowa kwota, według ww. zestawienia sporządzonego przez jednostkę kontrolowaną 15 marca 2023 r., to 9132,8 tys. zł. Z powyższego wynika, że de facto na koniec 2022 nastąpił spadek zaległości w stosunku do 2021 r., a nie ich wzrost. Dyrektor BBF2 wyjaśnił, że *dane księgowo nie zostały poprawnie ujęte w rocznym sprawozdaniu Rb-27 w 2021 r.*¹⁴

(akta kontroli str. 58-152, 170-174, 723-735, sprawozdania)

Po kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. w części 27 NIK sformułowała wniosek pokontrolny dotyczący ustalenia kwoty należności dysponenta III stopnia. W zakresie realizacji ww. wniosku, Dyrektor BBF2 wyjaśnił, że *czynności dotyczące ustalania kwot należności dysponenta III stopnia cz. 27 są dokonywane do chwili obecnej*¹⁵. *Z uwagi na termin powstania należności, które dotyczą lat ubiegłych w tym m.in. przejęcie jednostki Centrum Cyfrowej Administracji, która została zlikwidowana, ustalenie ich jest procesem długotrwałym.* W związku z powyższym, wniosek pokontrolny, sformułowany po kontroli NIK wykonania budżetu państwa w 2021 r., pozostaje nadal aktualny.

(akta kontroli str. 2480-2488)

¹² Dział 750, rozdział 75001, § 0950 Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów.

¹³ Kwota zaległości wykazana w skorygowanym sprawozdaniu łącznym z 11 kwietnia 2023 r. jest wyższa o 11 040,0 tys. zł niż kwota wykazana w łącznym sprawozdaniu Rb-27 sporządzonym 28 lutego 2023 r. Wzrost dotyczył głównie zaległości w rozdziale 75077 – o kwotę 10 983,9 tys. zł.

¹⁴ W trakcie kontroli P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w cz. 27- Informatyzacja oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Celowego Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców NIK odstąpiła od oceny sprawozdania Rb-27 dysponenta III stopnia z uwagi na to, że do zakończenia czynności kontrolnych (kwiecień 2022 r.) dysponent III stopnia nie posiadał wiedzy na temat stanu należności.

¹⁵ Wyjaśnienia z 13 marca 2023 r.

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa¹⁶

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na 2022 r. wydatki budżetu państwa w części 27 – Informatyzacja zostały zaplanowane w kwocie 603 878,0 tys. zł. W trakcie roku zostały one zwiększone *per saldo* o 151 274,7 tys. zł¹⁷, tj. do kwoty 755 152,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 235-251, 228-2322)

Wydatki budżetu państwa w 2022 r. w części 27 zostały zrealizowane w kwocie 623 157,6 tys. zł, co stanowiło 82,5% planu po zmianach. W porównaniu do 2021 r. wydatki były wyższe o 94 054,1 tys. zł, tj. o 17,8%. Wzrost wydatków spowodowany był głównie kosztami związanymi ze zmianą standardu nadawania naziemnej telewizji cyfrowej w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 24 lutego 2022 r.¹⁸.

Wydatki budżetu państwa dysponenta III stopnia w części 27 wyniosły 327 282,7 tys. zł, co stanowiło 77,7% planu po zmianach (421 172,3 tys. zł). Niewykorzystanie środków wynikało m.in. z konieczności przeniesienia części zadań na 2023 r. (np. uruchomienie Rejestru Dokumentów Paszportowych) oraz niższego niż zakładano pierwotnie zapotrzebowania na usługi świadczone w formie tzw. *body leasing*. W porównaniu do roku 2021 wydatki zwiększyły się o 130,8%. Wzrost wydatków, według wyjaśnień Dyrektora BBF2, wynikał m.in. z realizacji dużej ilości zadań inwestycyjnych, wzrostu kosztów zakupu usług obcych oraz konieczności kontynuacji finansowania działań związanych z hostingiem portalu KRONIK@, utrzymaniem portali dane.gov.pl i kronika.gov.pl po zakończeniu projektów w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC).

(akta kontroli str. 723-735, 2282-2322)

Dysponent części 27¹⁹ dokonał zmian w planie wydatków części 27 polegających na przeniesieniu wydatków pomiędzy działami klasyfikacji budżetowej, tj. zmniejszeniu planu wydatków w dziale 750, rozdział 75001 i zwiększeniu planu w dziale 500, rozdział 5003 *Działalność Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych* (RARS) o kwotę 62 650,0 tys. zł pomimo, że taki dział i rozdział nie były wykazane w ustawie budżetowej na 2022 r. w planie wydatków części 27 (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

Ponadto, ze środków przeniesionych do ww. rozdziału 5003, Minister Cyfryzacji udzielił dotacji celowej RARS w kwocie 82 641,2 tys. zł na podstawie umowy dotacji²⁰ zawartej w oparciu o art. 150 ufp oraz art. 29 ust. 1-4 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych²¹. W dniu 25 listopada 2022 r. dokonano refundacji ww. kwoty dotacji z Funduszu Pomocy do budżetu części 27 oraz dokonano zmiany w planie wydatków części 27 polegającej na zmniejszeniu wydatków o 62 650,0 tys. zł w rozdziale 5003. W konsekwencji, w rocznym sprawozdaniu Rb-28 nie wykazano żadnych wydatków w tym rozdziale.

20 grudnia 2022 r. podpisano z RARS Porozumienie na postawie art. 29 ust. 1-4 ww. ustawy o rezerwach strategicznych, zamiast umowy dotacji na podstawie ufp, w którym strony oświadczyły, że *podpisując umowę dotacji celowej rzeczywiście wolą*

¹⁶ Kwoty wydatków i zobowiązań wykazane na podstawie skorygowanych sprawozdań Rb-28 (otrzymanych do 11 kwietnia 2023 r.).

¹⁷ Zwiększenie planu wydatków o środki z rezerw celowych (161 274,7 tys. zł) oraz zmniejszenie wydatków w wyniku decyzji Ministra Finansów o 10 000,0 tys. zł.

¹⁸ Ustawa z dnia 22 lutego 2022 r. o wsparciu gospodarstw domowych w ponoszeniu kosztów związanych ze zmianą standardu nadawania naziemnej telewizji cyfrowej (Dz. U. poz. 1399), dalej: ustawa o wsparciu gospodarstw domowych. Weszła w życie 3 marca 2022 r.

¹⁹ Z upoważnienia Ministra zmian dokonała ówczesna Dyktorka BBF.

²⁰ Umowa nr 52/DC/D/2022 z 20 maja 2022 r.

²¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 294.

Stron było zawarcie Porozumienia wykonawczego do decyzji Ministra Cyfryzacji, celem uszczegółowienia kwestii związanych z jej wykonaniem²².

Sekretarz Stanu wyjaśnił, że przed podpisaniem umowy z RARS dokonano analizy przepisów ustawy o rezerwach strategicznych i przyjęto wówczas, iż skoro przepis nie wskazuje na formę zlecenia realizacji zadania przez RARS, to formy tej należy poszukiwać w ustawie o finansach publicznych. (...) Ponadto, uznano wówczas, że określenie w umowie szczegółowego sposobu wydatkowania środków, zasad rozliczania, sprawozdawczości czy trybu kontroli wykonywania zadania będzie gwarantem prawidłowości realizacji zadania. Z uwagi na fakt, iż z pierwotnie przyjętej interpretacji przepisów i zastosowania ich w Umowie (...) nie wynikała rzeczywista wola stron, uwzględniając również treść postanowień zawartej umowy, strony postanowiły wyjaśnić wątpliwości poprzez podpisanie porozumienia w tym zakresie. (...) Strony doszły do przekonania, że finansowanie zadań wyznaczonych RARS na podstawie art. 29 ust. 1-4 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych (...) powinno być dookreślone w porozumieniu, a nie w umowie dotacji (...)

(akta kontroli str. 245-389, DVD2 pliki: 560-578)

Plan wydatków budżetu państwa części 27 został zwiększony o 161 274,7 tys. zł środkami z rezerw celowych budżetu państwa, z czego 135 000,0 tys. zł (83,7% rezerw) z przeznaczeniem na finansowanie świadczeń na zakup odbiorników cyfrowych dla gospodarstw domowych, obsługę programu oraz działania informacyjne w związku z wejściem w życie ustawy o wsparciu gospodarstw domowych w ponoszeniu kosztów związanych ze zmianą standardu nadawania naziemnej telewizji cyfrowej. Środki z rezerw celowych zostały wykorzystane w kwocie 105 838,1 tys. zł, tj. w 65,6%²³.

Szczegółowe badanie wykorzystania środków z rezerw celowych w łącznej kwocie 140 472,9 tys. zł, tj. 87,1% rezerw otrzymanych w części 27 wykazało, że zostały one zrealizowane w kwocie 88 294,1 tys. zł, co stanowiło 69,1% środków przyznanych. Wydatkowano je zgodnie z przepisami ufp, głównie na sfinansowanie wydatków związanych z wejściem w życie ww. ustawy o wsparciu gospodarstw domowych (82 909,7 tys. zł), a także wydatków w ramach Inicjatywy Wspólna Infrastruktura Informatyczna Państwa – WIIP (2961,2 tys. zł). Przyczyną niewykorzystania środków, według wyjaśnień Dyrektora BBF2, było mniejsze zapotrzebowanie na dofinansowanie do zakupu odbiornika cyfrowego oraz na usługi eksperckie w ramach WIIP.

(akta kontroli str. 396-529, DVD2 pliki: 1013-1030, 1263-1323)

W związku z nadmiarem środków Minister Cyfryzacji, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 2 ufp, podjął cztery decyzje o blokowaniu wydatków w części 27 na łączną kwotę 64 522,2 tys. zł (w tym 54 603,2 tys. zł z budżetu państwa oraz 9919,0 tys. zł z budżetu środków europejskich), tj. 7,2% planu po zmianach w budżecie państwa i 0,5% planu po zmianach w budżecie środków europejskich. W kwocie środków zablokowanych, kwota 47 410,7 tys. zł (39 441,7 tys. zł z budżetu państwa i 7969,0 tys. zł z budżetu środków europejskich) pochodziła z rezerw celowych.

Kontrolą objęto wszystkie decyzje o blokowaniu środków. Głównymi przyczynami dokonania blokad były: niższe zainteresowanie programem dofinansowania do zakupu odbiornika cyfrowego (kwota blokady z tego powodu wyniosła 38 360,7 tys. zł), zwroty środków dokonane przez beneficjentów, przesunięcie terminu rozpoczęcia Krajowego Planu Odbudowy, niższe koszty szkoleń i delegacji

²² Decyzja nr 1/DC/DPRZ/2022 z 8 kwietnia 2022 r.

²³ Kwota 39 441,7 tys. zł została zablokowana przez Ministra Cyfryzacji.

pracowników Centrum Projektów Polska Cyfrowa (CPPC), niższe wydatki na działania informacyjno-promocyjne w ramach projektu *Cyfrowa Gmina*.

Stwierdzono, że dwie decyzje o blokowaniu środków zostały podjęte niezwłocznie po powzięciu informacji, że środki nie zostaną wykorzystane. Jedna decyzja została podjęta prawie dwa miesiące po uzyskaniu przez dysponenta części 27 pierwszej informacji o niewydatkowaniu środków od departamentu merytorycznego. Dyrektor BBF2 wyjaśnił, że *trzeba mieć na uwadze, że otrzymane od departamentu pisma o niewydatkowaniu stanowią jedynie podstawę do weryfikacji rzetelności danych w niej zawartych oraz analizy*.

(akta kontroli str. 502-517, 530-591, 605-616, 723-758, DVD1 pliki: 975-1005)

W przypadku jednej decyzji na kwotę 10 000,00 tys. zł podjętej 29 listopada 2022 r., Sekretarz Stanu wyjaśnił, że *na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 ustawy o finansach publicznych w przypadku nadmiaru posiadanych środków może być podjęta decyzja o blokowaniu wydatków budżetowych. Decyzja o blokowaniu środków nie spowodowała braku realizacji konkretnych zadań, natomiast niewydatkowanie środków w planie potwierdziło ocenę ówczesnej sytuacji*. Do końca kontroli nie uzyskano wyjaśnień ani dokumentów w sprawie przyczyn dokonania blokady oraz daty powzięcia informacji o niewydatkowaniu ww. środków. W związku z powyższym, NIK odstępuje od oceny rzetelności wydania ww. decyzji.

(akta kontroli str. 533-574, 582, 617-618)

Decyzją z 22 grudnia 2022 r.²⁴ Minister Finansów zmniejszył plan wydatków części 27 o kwotę 10 000,00 tys. zł i przeniósł środki do rezerwy celowej poz. 80 pn. *Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19*.

(akta kontroli str. 580-581)

Zgodnie ze sprawozdaniem łącznym Rb-28 za 2022 r. Wydatki w grupie dotacji w części 27 wyniosły 254 137,9 tys. zł²⁵, co stanowiło 88,7% planu po zmianach.

Szczegółowym badaniem objęto 11 spośród 551 umów dotacji sfinansowanych w 2022 r. ze środków dysponenta głównego części 27. Łączna wartość dotacji w badanej próbie wyniosła 120 264,4 tys. zł (kwota wykorzystana), co stanowiło 57,8% wydatków poniesionych na dotacje przez dysponenta głównego w 2022 r.²⁶

Kontrola wykazała, że przyznanie dotacji następowało na podstawie umów sporządzonych zgodnie z wymogami określonymi w art. 150 ufp. Natomiast zatwierdzenie rozliczenia w przypadku sześciu dotacji nastąpiło z przekroczeniem terminów określonych w zarządzeniu nr 20 Ministra Cyfryzacji z dnia 28 grudnia 2022 r. w *sprawie zasad udzielania, rozliczania i kontroli wykonywania dotacji celowych i dotacji podmiotowych udzielanych przez Ministra Cyfryzacji*²⁷. W konsekwencji zatwierdzenie rozliczenia (sprawozdań końcowych) trzech dotacji nastąpiło z opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w art. 152 ust. 2 ufp (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 611, 638-685, 693-695, 722, 740-775, 794-797, DVD1 pliki: 31-244, 327-596, 974, DVD2 pliki: 003-064, 471, 450, 543)

Według sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, przeciętne miesięczne wynagrodzenie na jednego pełnozatrudnionego w 2022 r. wyniosło 11 127,05 zł i było o 995,30 zł wyższe niż w 2021 r.

²⁴ Decyzja Ministra Finansów wydana na podstawie art. 15zi pkt 6 ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19 oraz art. 69 ust. 1 i 2 ustawy zmieniającej.

²⁵ Kwota obejmuje dotacje na zadania bieżące i zadania inwestycyjne.

²⁶ 208 218,2 tys. zł wg Rb-28 dysponenta głównego z 5 kwietnia 2023 r.

²⁷ Dz. Urz. Ministra Cyfryzacji, poz. 24.

Przeciętne zatrudnienie w 2022 r. w części 27 wyniosło 625 osób i było o 51 osób wyższe niż w 2021 r. U dysponenta III stopnia w części 27 wyniosło 449 osób i było wyższe o 28 osób niż w 2021 r. Dyrektor BBF2 wyjaśnił, że na wzrost zatrudnienia miało wpływ m.in. obsadzenie wakujących stanowisk pracy, przyjęcie do realizacji nowych zadań i utworzenie nowych komórek organizacyjnych (Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych – CRKC, Departament Tożsamości Cyfrowej). Wynikające z planu finansowego limity wydatków na wynagrodzenia i pochodne oraz stan zatrudnienia nie zostały przekroczone.

W 2022 r. zawarto cztery umowy zlecenia na łączną kwotę 111,4 tys. zł, co stanowiło 30,0% wydatków na umowy zlecenia w 2021 r. Ponadto zawarto 18 innych umów cywilnych, których przedmiotem było świadczenie pracy przez osoby fizyczne na rzecz jednostki na łączną kwotę 236,5 tys. zł oraz osiem umów o dzieło na łączną kwotę 10,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 21, 190-233, 592)

W 2022 r. w części 27 zrealizowano wydatki majątkowe (bez środków na dotacje) w łącznej kwocie 176 113,1 tys. zł, co stanowiło 94,4% planu po zmianach (186 599,3 tys. zł). W porównaniu do 2021 r. nastąpił wzrost wydatków majątkowych o 114 409,2 tys. zł (o 185,4%). Było to spowodowane intensyfikacją w 2022 r. działań wynikających z realizacji zadań/projektów inwestycyjnych finansowanych z udziałem środków z POPC²⁸.

W KPRM w części 27 pierwotnie zaplanowano do realizacji 16 zadań na kwotę 112 531,0 tys. zł. W ciągu roku zrezygnowano z 11 zadań na łączną kwotę 10 576,5 tys. zł²⁹. Wprowadzono natomiast 24 nowe zadania na łączną kwotę 43 569,5 zł, w tym największa pozycja wydatków (16 908,5 tys. zł) dotyczyła zadania *Rozwój Systemu Rejestrów Państwowych – Budowa i Stabilizacja Rejestru Dokumentów Państwowych*. Jako główne przyczyny wprowadzenia nowych zadań wskazano: m.in. konieczność wdrożenia rządowego programu dofinansowania do zakupu odbiornika cyfrowego, konieczność utrzymania i rozwoju rejestru stanu cywilnego w celu realizacji zadań określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego³⁰, konieczność przesunięcia środków z POPC z projektu Wspólna Infrastruktura Państwa oraz zachowanie ciągłości działania infrastruktury sprzętowo-programowej ZIR, na której znajdują się najważniejsze rejestry, ewidencje i systemy państwowe. Stwierdzono, że jedno z 24 zadań wprowadzonych do *Planu rzeczowo – finansowym inwestycji w części 27 – Informatyzacja* w trakcie roku 2022 (plan) zostało ujęte w planie dopiero po rozpoczęciu jego realizacji (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

Ostatecznie zrealizowano w całości lub części 26 z 29 zdań. Wydatki poniesiono m.in.: na budowę nowych rozwiązań IT, w tym systemów informatycznych i aplikacji związanych z udostępnianiem e-usług; na wytworzenie infrastruktury Rządowej Chmury Obliczeniowej i Rządowego Klastra Bezpieczeństwa; na zaprojektowanie, wykonanie i wdrożenie oprogramowania wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej w systemie e-Doręczenia; na budowę komponentu umożliwiającego

²⁸ M.in. projektu Wspólna Infrastruktura Informatyczna Państwa, e-Doręczenia, Rozwój Systemu Rejestrów Państwowych, Portal RP, Katalog Administracji Publicznej.

²⁹ M.in. Zakup wraz z montażem urządzeń klimatyzacyjnych w wybranych pomieszczeniach budynku przy ul. Pawińskiego – 200,0 tys. zł, Zakup wraz z montażem urządzeń klimatyzacyjnych w wybranych pomieszczeniach budynku przy ul. Królewskiej 27 – 500,0 tys. zł, Zakup inspekcyjnego skanera RTG do prześwietlania bagażu i stacjonarnej bramki do wykrywania metalu – 300,0 tys. zł, Rozwój ekosystemu mObywatel oraz dalsza rozbudowa mechanizmów powiadomień w mObywatel w 2022 roku, – 1010,0 tys. zł, Budowa systemu ochrony przeciwpożarowej w budynku przy ul. Królewskiej 27 – 2459,0 tys. zł, Dostosowanie pomieszczeń służących Pełnomocnikowi Rządu ds. Cyberbezpieczeństwa do zaleceń ABW – 500,0 tys. zł.

³⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 1681, ze zm.

realizację zadań wynikających z art. 35 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu³¹ w ramach Rejestru Dokumentów Paszportowych; na zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz utworzenie specjalnej strefy ochronnej w budynku Królewska 27.

Siedem zadań inwestycyjnych niezrealizowanych w całości lub w części w 2022 r.³² zostało zaplanowanych do realizacji w roku 2023 r. Niezrealizowanie zadań wynikało m.in. z przedłużających się procedur przetargowych, dostosowania systemów do niezbędnych wymagań, wykonania dokumentacji projektowo-kosztorysowej. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych kontrolerom nie przedłożono jednak informacji jakie kwoty zostały zaplanowane na poszczególne zadania do wydatkowania w 2023 r. Nie było również możliwości weryfikacji kwot na ww. zadania, bowiem do 3 kwietnia 2023 r. nie został sporządzony i zatwierdzony plan rzeczowo-finansowy inwestycji w części 27 na rok 2023 r.

(akta kontroli str. 9-10, 153-160, 502-529, 599-616, 635-637, 740-745, 798-800, 1287-1485, 1734-1750a, 1795-1806, 1812-1841, 3366-3373, 3552-3597, DVD1 pliki: 1052-1134, 1192-1194, DVD2 plik: 643)

W załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2021 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego³³, dla części 27 budżetu państwa wskazano do realizacji 51 zadań o łącznej wartości 151 427,1 tys. zł. Wykorzystano 127 556,7 tys. zł, tj. 84,2% planu, z czego 10 435,4 tys. zł stanowiły wydatki bieżące, 18 691,2 tys. zł wydatki majątkowe oraz 98 430,1 tys. zł dotacje. Niepełne wykonanie tych wydatków wynikało głównie z różnic pomiędzy szacowaną wartością zamówień na etapie rozpoznania rynku a wysokością podpisanych ostatecznie umów z wykonawcami.

Szczegółowa kontrola siedmiu zadań³⁴ realizowanych przez dysponenta III stopnia wykazała, że środki zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem m.in.: na zakup i dostawę systemu do monitorowania i analizowania przepływów sieciowych wraz z gwarancją i usługami wsparcia w okresie 36 miesięcy; na zakup laptopa oraz projektora; na wsparcie techniczne dla posiadanych licencji; na zakup czasu antenowego na emisję spotów reklamowych/społecznych. Stwierdzono, że do

³¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 557, ze zm.

³² Zakup sprzętu i oprogramowania w ramach projektu Szkolenia z zakresu zarządzania i koordynowania dostępności cyfrowej w projektach dla pracowników administracji publicznej; Program wykrywający błędy dostępności cyfrowej aplikacji mobilnych (projekt Dostępność cyfrowa stron jednostek JST zasady, szkolenia, walidator); Zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania; Przedłużenie licencji na oprogramowanie wykrywające w czasie rzeczywistym podejrzaną aktywność szkodliwego oprogramowania w aplikacji mObywatel oraz aktualizacja oprogramowania/RP; Przebudowa rozdzielnie prądu elektrycznego w celu wyposażenia ich w kompensatory mocy biernej, w budynku, przy ul. Królewskiej 27; Wdrożenie platformy analitycznej wraz z budową interfejsów wymiany danych, Bazy Wiedzy, Centrum kompetencji oraz realizacja badania nr 1 (projekt Zintegrowana Platforma Analityczna); Przebudowa wentylacji i budowa klimatyzacji w budynku przy ul. Królewskiej 27 w Warszawie.

³³ Dz.U. poz. 2407.

³⁴ Dobranych w sposób celowy. Zadanie nr: 560 Administrowanie i usprawnianie narzędzi informatycznych, wykorzystywanych do zarządzania projektami z portfela projektów realizowanych w dziale Informatyzacja § 4300 zaplanowano 7380,00 zł środków niewygasających wydatkowano 7380,00 zł 100%, 562 Cykl konferencji stacjonarnych - poświęcony Promocji zastosowania Technologii Przelomowych w administracji publicznej (lot i AI) § 4300 zaplanowano 150 000,00 zł środków niewygasających wydatkowano 11 766,18 zł 7,8% zł; 563 Kampanie edukacyjno-informacyjne mające na celu promowanie pozytywnych postaw w środowisku cyfrowym oraz walkę z występującymi w nim negatywnymi zjawiskami, w tym dezinformacja § 4300 zaplanowano 3 000 000,00 zł środków niewygasających wydatkowano 2 999 976,78 zł, tj. prawie 100 %; 576 Dostosowanie Sali do posiedzeń niejawnych § 6060 zaplanowana kwota 175 000,00 zł ze środków niewygasających wydatkowano 91 868,70 zł, tj. 52,5%; 558 Świadczenie usług zapewniających poprawne i nieprzerwane funkcjonowanie Zintegrowanej Infrastruktury Rejestrów (ZIR) § 4210 zaplanowano 439 108 zł ze środków niewygasających wydatkowano 0 zł; 577 Świadczenie usług zapewniających poprawne i nieprzerwane funkcjonowanie Zintegrowanej Infrastruktury Rejestrów (ZIR) § 6060 zaplanowano 22 762 788,00 zł ze środków niewygasających wydatkowano 15 555 726,45 zł, tj. 68,3%; 568 Świadczenie usług zapewniających poprawne i nieprzerwane funkcjonowanie Zintegrowanej Infrastruktury Rejestrów (ZIR) § 4300 zaplanowano 2 769 865 zł ze środków niewygasających wydatkowano 2 722 033,74 zł, tj. 98,3%.

składników majątkowych zakupionych na podstawie dwóch dowodów zakupu³⁵ nie zostały sporządzone/wystawione dokumenty OT/OTZ³⁶, a tym samym składniki te nie zostały przyjęte do ewidencji środków trwałych (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

Niewykorzystane środki w kwocie 23 704,2 tys. zł zostały terminowo przekazane na wyodrębniony rachunek wydatków niewygasających. Natomiast środki w wysokości 166,9 tys. zł, które zostały zwrócone przez beneficjentów dotacji po terminie, wraz z odsetkami, przekazano na rachunek dochodów budżetu państwa.

(akta kontroli str. 582-589, 801-803, 1486-1681, 1751-1794, 1807-1810, 1842-1861, 2421-2422, 2429-2433, 3366-3373, DVD1 pliki: 261-276, 608-739, 1261-1262, DVD2 plik: 648)

Zobowiązania w części 27 na koniec 2022 r. wyniosły 25 591,7 tys. zł i były wyższe o 98,1% niż kwota zobowiązań na koniec 2021 r. (12 921,6 tys. zł). Najwyższy udział miały zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi oraz z tytułu dostaw i usług. Wzrost kwoty zobowiązań na koniec 2022 r. wynikał z większej ilości dokumentów księgowych, których termin płatności przypadał w kolejnym roku budżetowym, w stosunku do analogicznego okresu w 2021 r. Na koniec 2022 r. w części 27 nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 153-160, 190-195, 599-616, DVD1 plik: 1364)

Szczegółowym badaniem objęto prawidłowość realizacji wydatków budżetu państwa (w tym prawidłowość wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz stosowania wyłączeń ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³⁷, dalej ustawa Pzp) w kwocie 184 584,3 tys. zł (bieżących 109 171,2 tys. zł oraz majątkowych 75 413,1 tys. zł) poniesionych w 2022 r. przez KPRM (dysponenta III stopnia) w części 27, co stanowiło 56,4% jego wydatków.

Doboru próby wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów księgowych za 12 miesięcy 2022 r. oraz odpowiadających im dowodów księgowych dotyczących pozapłacowych wydatków kontrolowanej jednostki. Próba wylosowana metodą monetarną (MUS – z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości) obejmowała 40 dowodów księgowych na łączną kwotę 129 934,5 tys. zł. Uzupełniono ją dobranymi celowo 19 dowodami księgowymi na kwotę 54 649,5 tys. zł.

Badanie wydatków wykazało, że dokonywano ich zgodnie z planem finansowym oraz umowami, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła opóźnień w przeprowadzaniu kontroli merytorycznej ośmiu dowodów księgowych (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 806-813, 823-1286, 2434-2469, 3358-3359, DVD2 pliki: 791-819)

W ramach badania próby wydatków skontrolowano prawidłowość stosowania przez dysponenta III stopnia procedur określonych w ustawie Pzp oraz w obowiązującym w KPRM wewnętrznym regulaminie udzielania zamówień publicznych w odniesieniu do czterech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego zakończonych w 2022 r., o łącznej wartości 3547,7 tys. zł brutto³⁸, udzielonych: w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie art. 132 Pzp³⁹, w trybie podstawowym na podstawie

³⁵ Faktury 79/9/2022 z dnia 12 września 2022 r. w wysokości 854 850,00 zł oraz faktury nr 137/4/2022 z dnia 15 kwietnia 2022 r. na kwotę 225 662,69 zł.

³⁶ Przyjęcie środka trwałego/wartości niematerialnej i prawnej.

³⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm.

³⁸ Cała kwota została wydatkowana w 2022 r.

³⁹ Usługa ochrony osób i mienia oraz obsługa recepcji – 2 926,8 tys. zł.

art. 275 Pzp⁴⁰ (dwa postępowania) oraz jedno, do którego na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 Pzp⁴¹, nie stosowano przepisów tej ustawy. Badanie nie wykazało nieprawidłowości⁴².

(akta kontroli str. 1286, 2451-2455, DVD2 pliki: 820-829, 896-1620)

KPRM wywiązała się obowiązku publikacji i zapewnienia aktualizacji planu postępowań o udzielenie zamówień w 2022 r. oraz terminowo przekazała Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych sprawozdanie o udzielonych w 2022 r. zamówieniach.

(akta kontroli str. DVD1 pliki: 1235-1253)

Z części 27 budżetu państwa w 2022 r. dla pięciu punktów poboru energii elektrycznej (PPE)⁴³ poniesiono w latach 2021-2022 wydatki za zużycie energii elektrycznej w wysokości 377,0 tys. zł brutto⁴⁴ oraz za dystrybucję energii elektrycznej w wysokości 673,6 tys. zł brutto⁴⁵.

Analiza wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej w 2022 r. w dwóch PPE⁴⁶ o łącznej wartości 246,2 tys. zł brutto⁴⁷ (12 faktur) wykazała, że:

- dla PPE_2338 ponoszono opłaty za ponadumowny pobór energii biernej, które wyniosły 142,1 tys. zł brutto i stanowiły 63,2% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji (224,9 tys. zł),
- dla PPE_1362 maksymalna moc pobrana w czerwcu 2022 r. wyniosła 5kW, natomiast w pozostałych miesiącach tego roku wyniosła 0kW, co stanowiło od 0% do 4% mocy umownej (129kW); punkt ten pełni rolę licznika energii elektrycznej przyłącza rezerwowego,
- dla PPE_2338 ww. moc kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych od 45kW do 73kW, co stanowiło od 30% do 49% mocy umownej (149kW).

W KPRM w 2022 r. podjęto działania w celu przebudowy rozdzielnic prądu elektrycznego oraz wyposażenia ich w kompensatory eliminujące pobór energii biernej. W lipcu 2022 r. odebrano dokumentację projektowo-kosztorysową wraz z analizą sieci elektroenergetycznej pod kątem zużycia mocy biernej oraz możliwościami jej kompensacji. Wszczęte postępowanie przetargowe na przeprowadzenie robót budowlanych zostało 3 listopada 2022 r. unieważnione w związku z art. 255 pkt 3 ustawy Pzp. Wykonawcę wyłoniono 9 lutego 2023 r. Przewidywany termin realizacji zadania to początek II kwartału 2023 r.

Dyrektor BBF2 wyjaśnił, że nie zmieniano mocy umownej ze względu na powroty pracowników do pracy stacjonarnej oraz koszty zmiany mocy zamówionej, a także na

⁴⁰ Sporządzenie analiz techniczno-ekonomicznych, na potrzeby aktualizacji Narodowego Planu Szerokopasmowego – 398,3 tys. zł; Ekspertyza zawierająca diagnozę przyczyn niskiego udziału kobiet wśród specjalistów ICT w Polsce oraz niskiej obecności kobiet na kierunkach kształcenia z obszaru STEM – 93,3 tys. zł.

⁴¹ Wykonanie ulotek informacyjnych dotyczących rządowego programu dofinansowania do zakupu odbiornika cyfrowego, przeznaczonych dla świadczeniobiorców Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w liczbie nieprzekraczającej 8 500 000 szt. w ramach kampanii społecznej nt. zmiany standardu nadawania bezpłatnej telewizji cyfrowej z DVB-T na DVB-T2 – 129,2 tys. zł.

⁴² W przypadku jednego postępowania, KPRM, w związku z wyrokiem Krajowej Izby Odwoławczej nakazującym wprowadzenie do projektu umowy stanowiącym element Specyfikacji Warunków Zamówienia klauzul waloryzacyjnych wykonawcy w związku ze zmianą cen materiałów lub kosztów, dokonała stosownych zmian. Ponadto KIO obciążała KPRM kosztami postępowania w kwocie 19,4 tys. zł.

⁴³ W budynku przy ul. Królewskiej 27 w Warszawie.

⁴⁴ W 2021 r. – 207,5 tys. zł i w 2022 r. – 169,5 tys. zł.

⁴⁵ W 2021 r. – 300,9 tys. zł i w 2022 r. – 372,7 tys. zł.

⁴⁶ O nr PL000001000600000000000000000000001362 (następnie zmieniony na nr 590380100000440673, dalej: PPE_1362) i PL000001000600000000000000000000002338 (następnie zmieniony na nr 590380100000440697, dalej: PPE_2338). Dla PPE_1362 i PPE_2338 zastosowano grupę taryfową C21, w której opłata sieciowa stała przez cały 2022 r. wynosiła 13,64 zł za kW.

⁴⁷ W tym kwota 17,5 tys. zł brutto stanowiła zobowiązanie 2022 r.

planowaną rozbudowę systemu wentylacji i budowę klimatyzacji⁴⁸. Poinformował, że *na podstawie informacji przekazanych przez Wykonawcę projektu klimatyzacji, przewidujemy, że moc pobierana na złączu PPE_2338 osiągnie wartość obecnej mocy umownej. Istnieje prawdopodobieństwo, że będziemy zmuszeni wykorzystać część mocy przyłączeniowej złącza rezerwowego (PPE_1326), zmieniając tryb pracy SZR-a i wyposażając rozdzielnicę rezerwowaną w system odciążania zasilania.*

Dyrektor BBF2 poinformował, że w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej⁴⁹, wdrożono działania polegające m.in. na: wyłączeniu opcji podgrzewania wody w 14 dystrybutorach, ograniczeniu oświetlenia w ciągach komunikacyjnych i pomieszczeniach wspólnych oraz oświetlenia zewnętrznego, wymianie opraw, w których zastosowano świetlówki na światła LED-owe. Podjęto również działania w celu przebudowy rozdzielnic prądu elektrycznego i wyposażenia ich w kompensatory eliminujące pobór energii biernej.

(akta kontroli str. 2472-2479, 2483-2488, 2750-2858, DVD2 pliki: 82-166, 253-288)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dysponent części 27⁵⁰ decyzją z 29 kwietnia 2022 r. dokonał przeniesienia wydatków pomiędzy działami klasyfikacji budżetowej, co było niezgodne z art. 171 ust. 1 ufp, który stanowi, że dysponenci części budżetowych mogą dokonywać przeniesień wydatków między rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków, w ramach danej części i działu budżetu państwa. Dodatkowo, środki przeniesiono do działu 500, rozdziału 50003 *Działalność Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych*, pomimo braku tego działu i rozdziału w planie finansowym dysponenta.

Decyzja dotyczyła zmniejszenia planu wydatków w dziale 750, rozdział 75001, § 2830 o kwotę 82 650,00 tys. zł i jednoczesnego zwiększenia o tę kwotę planu wydatków w dziale 500, rozdział 50003, § 2800. Następnie 25 listopada 2022 r. dysponent części 27⁵¹ podjął decyzję zwiększającą plan wydatków w dziale 750, rozdział 75001, § 2830 o kwotę 82 650,00 tys. zł i jednocześnie zmniejszającą o tę kwotę plan wydatków w dziale 500, rozdział 50003, § 2800.

Dyrektor BBF2 wyjaśnił m.in., że *podjęto decyzję (...) o udzieleniu wsparcia Ukrainie w postaci przekazania środków finansowych Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych jako dotacji celowej na zakup i przekazanie Ukrainie asortymentu (...) W tym celu niezbędne było dokonanie zmian w planie części 27 – Informatyzacja (...) Uznano w tamtej chwili, że należy pokazać zarówno plan, jak i wydatki w dziale 500 Handel, rozdziale 50003 Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych w paragrafie 280 Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w części 27, pomimo braku wymienionego działu i rozdziału w planie finansowym Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – Ministra Cyfryzacji. (...) decyzja została skorygowana dnia 25.11.2022 r.*

Dyrektor Generalna KPRM złożyła do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych na byłą Dyrektora BBF zawiadomienie dotyczące naruszenia art. 171 ust. 1 ufp, stosownie do art. 10 w zw. z art. 93 ustawy z 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁵², w dniu 9 lutego 2023 r.

⁴⁸ Z opracowania KPRM *Analiza możliwości przebudowy wentylacji i budowy klimatyzacji w budynku przy Królewskiej 27* wynika, że zapotrzebowanie tych instalacji na moc elektryczną wyniesie od 210kW do 362kW.

⁴⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 269, ze zm.

⁵⁰ Z upoważnienia Ministra zmian dokonała Dyrektora BBF.

⁵¹ Decyzję podpisała, z upoważnienia Ministra Cyfryzacji, Dyrektora BBF2.

⁵² Dz. U. z 2021 r. poz. 289, ze zm.

W związku z tym, że zmiany planu zostały skorygowane, NIK nie formułuje wniosku pokontrolnego w tym zakresie.

(akta kontroli str. 252-353, 346-353)

2. W przypadku trzech dotacji z pięciu objętych szczegółową kontrolą, co do których odbiorcy dotacji złożyli sprawozdania końcowe, nie dochowano terminu na zatwierdzenie rozliczenia dotacji, wynikającego z art. 152 ust. 2 ufp, zgodnie z którym zatwierdzenie przez dysponenta części budżetowej rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, przedstawionego przez obowiązującą do tego jednostkę, powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia. Opóźnienie rozliczenia dwóch dotacji wyniosło odpowiednio jeden i 13 dni. Rozliczenie jednej dotacji⁵³, na dzień zakończenia czynności kontrolnych NIK, tj. 11 kwietnia 2023 r., nie zostało zatwierdzone pomimo upływu 71 dni od daty złożenia sprawozdania z wykonania zadania⁵⁴.

W ww. przypadkach komórki odpowiedzialne za kontrolę i ocenę realizacji zadania pod względem merytorycznym⁵⁵ oraz BBF2 odpowiedzialne za ocenę sprawozdania pod względem finansowym, nie wywiązały się z terminów na wydanie opinii o sprawozdaniach, określonych w zarządzeniu nr 20 Ministra Cyfryzacji w sprawie *zasad udzielania, rozliczania i kontroli wykonania dotacji celowych i dotacji podmiotowych udzielanych przez Ministra Cyfryzacji*. W konsekwencji, rozliczenia dotacji przedłożono Ministrowi Cyfryzacji w terminach uniemożliwiających ich zatwierdzenie w terminie wskazanym w art. 152 ust. 2 ufp.

Departamenty merytoryczne oraz BBF2 nie dochowały również terminów wynikających z ww. przepisów zarządzenia przy opiniowaniu sprawozdań częściowych złożonych przez beneficjentów w trzech przypadkach. Opóźnienia wyniosły od jednego do siedmiu dni.

Z wyjaśnień udzielonych przez dyrektorów poszczególnych komórek organizacyjnych wynika, że głównymi przyczynami opóźnień było obciążenie pracowników dużą ilością pracy wynikającą m.in. ze znacznego wzrostu ilości spraw⁵⁶, błędne przekazywanie sprawozdań w systemie EZD, konieczność weryfikacji wielu sprawozdań przedkładanych przez beneficjentów oraz konieczność analizy wielu dokumentów i bardzo obszernego materiału. Zastępca Dyrektora BBF2 dodała, że z uwagi na *pojawiające się przypadki opóźnień w ocenie sprawozdań realizowanych przez BBF2 zwiększono etaty dla wydziału, w którym odbywa się ich ocena. Obecnie trwa proces zatrudniania nowego pracownika oraz procedowane są następne nabory*.

Stwierdzono, że według stanu na 6 kwietnia 2023 r., 51 rozliczeń dotacji nie zostało nadal zatwierdzonych lub zostało zatwierdzonych po terminie wynikającym z art. 152 ust. 2 ufp. Jako główne przyczyny podano m.in. przedłużającą się ocenę finansową w BBF2, kumulację rozliczeń dotacji oraz konieczność uzupełnienia dokumentów i uzyskania dodatkowych wyjaśnień od beneficjentów.

(akta kontroli str. 693-788, DVD1 pliki: 31-244, 327-596, 794-797, 1410-1411)

3. W przypadku ośmiu dowodów księgowych (na 59 zbadanych) stwierdzono przekroczenie od jednego do 32 dni⁵⁷ terminu kontroli merytorycznej określonego w § 6 pkt 2 *Instrukcji obiegu i kontroli dowodów księgowych*, który stanowi, że kontrola

⁵³ Dotacja udzielona Narodowej Akademickiej Sieci Komputerowej – Instytutowi Badawczemu (NASK) ze środków budżetu państwa, funduszu CEPiK oraz Funduszu Szerokopasmowego na wykonywanie zadań operatora Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej.

⁵⁴ 30 stycznia 2023 r.

⁵⁵ Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych (CRKC), Departament Telekomunikacji (DT) i Departament Cyberbezpieczeństwa (DC).

⁵⁶ Ponad dziesięciokrotny wzrost ilości udzielonych dotacji.

⁵⁷ Termin dokonania kontroli merytorycznej został przekroczony w trzech komórkach organizacyjnych KPRM, tj. w Departamencie Polityki Cyfrowej (DPC), Departamencie Zarządzania Systemami oraz Departamencie Rozwoju Usług – obecnie funkcjonującego w ramach DZS.

merytoryczna powinna zostać dokonana w komórce organizacyjnej właściwej merytorycznie niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu 5 dni roboczych od daty otrzymania oryginału dowodu księgowego. Dyrektor Departamentu Zarządzania Systemami (DZS) oraz Dyrektor Departamentu Polityki Cyfrowej wyjaśnili, że terminy kontroli merytorycznej zostały przekroczone m.in. z powodu konieczności dokonania szczegółowej weryfikacji dokumentacji dołączonej do faktur oraz dużego natężenia pracy.

NIK zauważa, że powyższa nieprawidłowość była stwierdzana podczas kontroli wykonania budżetu państwa w latach 2017-2021, a co za tym idzie wniosek NIK, sformułowany po ww. kontrolach, dotyczący zapewnienia obiegu dokumentów księgowych w terminach określonych w wewnętrznych przepisach, nadal nie został zrealizowany.

(akta kontroli str. 823-1285, 2434-2450, 2456, 2467-2469, 3354-3357)

4. W przypadku jednego z 24 zadań wprowadzonych w trakcie roku 2022 do planu rzeczowo-finansowego inwestycji stwierdzono, że zadanie nie zostało wprowadzone niezwłocznie do planu, a dopiero po rozpoczęciu jego realizacji, co było działaniem nierzetelnym. Zadanie dotyczyło zakupu sprzętu i oprogramowania w ramach projektu *Szkolenia z zakresu zarządzania i koordynowania dostępności cyfrowej w projektach dla pracowników administracji publicznej*. Kontrola wykazała, że porozumienie o dofinansowaniu projektu podpisane zostało 6 września 2022 r. Następnie podjęto działania mające na celu zakup sprzętu i oprogramowania, które miały być pomocne przy prowadzeniu szkoleń. W listopadzie przeprowadzono rozeznanie rynku i procedowano wnioski o udzielenie zamówień publicznych. Pierwszy wniosek o udzielenie zamówienia publicznego został zatwierdzony 18 listopada 2022 r., drugi – 23 listopada 2022 r. CRKC wystąpił do BBF2 z wnioskiem o zmianę planu rzeczowo-finansowego dopiero 2 grudnia 2022 r., tj. po prawie trzech miesiącach od podpisania porozumienia oraz już po zatwierdzeniu wniosków o udzielenie zamówienia publicznego. Dyrektor BDG (po uzyskaniu akceptacji BBF2) 23 grudnia 2022 r. przekazał wniosek do Dyrektora Generalnej KPRM w celu zatwierdzenia zmiany w planie. Dyrektora Generalna zatwierdziła zmianę 27 grudnia 2022 r., tj. cztery dni przed końcem 2022 r., i zadanie zostało wprowadzone do planu. Ostatecznie zadanie nie zostało zrealizowane w 2022 r. z powodu, jak wyjaśnił Dyrektor BBF2, *procedowania zamówienia w okresie okołoswiątecznym oraz braku karty kredytowej, która była niezbędna do dokonania zakupu*. Podał również m.in., że długie procedowanie wniosku wynikało z dużych obciążeń Biura Budżetowo Finansowego wynikających z procedur związanych z zamknięciem roku 2022 i jednoczesnym brakiem osób do realizacji zadań.

Zastępca Dyrektora Departamentu CRKC wyjaśnił, że *z wnioskiem o zmianę planu wystąpiono w pierwszym możliwym terminie, tj. 2 grudnia br. (...) pracownicy CRKC równoległe prowadzili działania w projekcie Dostępność cyfrowa stron jednostek samorządu terytorialnego – zasoby, szkolenia, walidatory oraz realizowali inne regulaminowe działania*.

(akta kontroli str. 9-10, 153-160, 502-529, 599-616, 635-637, 740-745, 798-800, 1287-1485, 1734-1750a, 1795-1806, 1812-1841, 3366-3373, 3552-3597, DVD1 pliki: 1052-1134, 1192-1194, DVD2 plik: 643)

5. W przypadku składników majątkowych⁵⁸ zakupionych na podstawie dwóch dowodów zakupu⁵⁹ nie zostały sporządzone/wystawione dokumenty OT/OTZ, a tym samym zakupione składniki majątkowe nie zostały przyjęte do ewidencji środków trwałych, co było niezgodne z *Instrukcją gospodarowania składnikami majątkowymi*⁶⁰.

Stosownie do § 18 ust. 1 ww. Instrukcji, zakupu składników majątkowych w KPRM dokonują pracownicy komórek organizacyjnych zgodnie z przepisami ustawy Pzp oraz kartą procesu B3.3 *Zamówienia publiczne*. Natomiast § 18 ust. 3 ww. Instrukcji stanowi, że *dokumenty źródłowe dotyczące zakupionych składników majątkowych przekazywane są do BBF. Kopie dokumentów związanych z zakupem składników przekazywane są do pracownika BDG, który prowadzi ewidencję pomocniczą – analityczną w celu wprowadzenia ich do ewidencji i nadania numeru inwentarzowego*.

Dyrektor DZS, departamentu odpowiedzialnego za zakup składników majątkowych wyjaśnił, że przez przeoczenie oraz z powodu dużej ilości zadań, w odpowiednim momencie nie przekazano faktur wraz z dokumentacją i opisem faktury do komórki odpowiedzialnej za ujęcie sprzętu w ewidencji środków trwałych – tym samym sprzęt nie został ujęty w ewidencji środków trwałych.

Dyrektor BDG podał, że w trakcie kontroli NIK, w dniach 6 i 7 kwietnia 2023 r. do BDG, wpłynęły ww. faktury z kwietnia i września 2022 r. wraz dokumentacją zakupu i pod tymi datami pracownik BDG wprowadził składniki majątkowe wykazane na fakturach do ewidencji i wystawił dokumenty OT/12 i OTZ/5.

(akta kontroli str. 582-589, 801-803, 1486-1681, 1751-1794, 1807-1810, 1842-1861, 2421-2422, 2429-2433, 3366-3373, DVD1 pliki: 261-276, 608-739, 1261-1262, DVD2 plik: 648)

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

Wydatki budżetu środków europejskich (dalej: BŚE) w 2022 r. w części 27 zostały zrealizowane w kwocie 2 043 838,6 tys. zł, co stanowiło 95,2% planu po zmianach (2 147 109,1 tys. zł). Wydatki te były o 237 558,4 tys. zł (o 13,2%) wyższe od wydatków zrealizowanych w 2021 r. i w większości dotyczyły dysponenta II stopnia Centrum Projektów Polska Cyfrowa (1 886 417,4 tys. zł, co stanowiło 92,3% wydatków BŚE w części 27).

Wydatki BŚE dysponenta III stopnia zostały zrealizowane w kwocie 140 047,3 tys. zł, co stanowiło 63,1% planu po zmianach (221 942,2 tys. zł). Były one o 82 059,9 tys. zł (141,5%) wyższe od wydatków w 2021 r. (57 987,4 tys. zł). Wszystkie wydatki zostały poniesione w ramach działu 750 *Administracja publiczna* i dotyczyły przede wszystkim POPC. Dyrektor BBF2 wyjaśnił, że wzrost wydatków wynikał m.in. z intensyfikacji w 2022 r. działań związanych z pracami nad systemem e-Doręczenia oraz ze sfinansowania zakupu głównych produktów w ramach projektu WIIP.

(akta kontroli str. 238, 723-735, 1960-2122, DVD1 pliki: 1360-1363)

⁵⁸ Dotyczy to zadań nr 557 i 558 zrealizowanych ze środków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2021.

⁵⁹ Faktury 79/9/2022 z dnia 12 września 2022 r. w wysokości 854 850,00 zł wystawioną przez COI dot. zakupu systemu do monitorowania i analizowania przepływów sieciowych *Koszt nabycia, usług i praw zewnętrznych zgodnie ze zgodą nr DZS.WI7202.48.2.2021, w ramach umowy DIT/U/COI/2016 z 30.06.2016 wraz z aneksami oraz zawartym oraz zawartym porozumieniem z dnia 21.10.2019.r. Zakup i dostawa systemu do monitorowania i analizowania przepływów sieciowych wraz z gwarancją i usługami wsparcia w okresie 36 miesięcy*; faktury nr 137/4/2022 z dnia 15 kwietnia 2022 r. na kwotę 225 662,69 zł dotyczącą realizacji prac związanych z zapewnieniem organom paszportowym oraz konsulom dostępu do BUSC, PESEL i RDO, zrealizowanych w ramach Zlecenia nr 9/RSRP/2020 oraz zgodnie z Aneksem do Zlecenia, w ramach umowy nr 12/DZS/2020 z dnia 18.08.2020 r.

⁶⁰ Stanowiącą załącznik nr 2 do karty procesu B3.2 wersja 6.0.

Plan wydatków budżetu środków europejskich w części 27 został zwiększony o 657 181,1 tys. zł środkami z rezerw celowych, głównie z przeznaczeniem na refundację poniesionych wydatków oraz wypłatę zaliczek przez CPPC na rzecz beneficjentów POPC⁶¹. Środki z rezerw celowych zostały wykorzystane w kwocie 648 067,9 tys. zł, tj. w 98,6%.

Dysponent III stopnia otrzymał w 2022 r. kwotę 39 807,2 tys. zł⁶² środków z rezerw celowych zwiększających plan wydatków budżetu środków europejskich w części 27. Szczegółowe badanie wykorzystania środków z rezerw celowych w łącznej kwocie 30 136,0 tys. zł, tj. 85,1% rezerw otrzymanych przez jednostkę kontrolowaną wykazało, że zostały one wykorzystane w kwocie 29 648,9 tys. zł, co stanowiło 98,4% środków przyznanych. Wydatkowano je zgodnie z przepisami ufp na sfinansowanie wydatków w ramach WIIP oraz na realizację przedsięwzięć: e-Doręczenia i Rozwój Systemu Rejestrów Państwowych.

(akta kontroli str. 396-408, 441-476, 484, 501-515)

Kontrola dwóch z 14 dotacji⁶³ z BŚE na łączną kwotę 4044,6 tys. zł, stanowiącą 23,3% wydatków na dotacje dysponenta głównego (17 373,9 tys. zł)⁶⁴ wykazała, że przekazywanie i rozliczanie dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w przepisach i porozumieniach.

(akta kontroli str. (akta kontroli str. 611, 638-685, 693-695, 722, 740-775, 794-797, DVD1 pliki: 31-244, 327-596, 974, DVD2 pliki: 003-064, 471, 450, 543)

Szczegółowym badaniem objęto prawidłowość realizacji przez KPRM w 2022 r. wydatków z BŚE w kwocie 46 412,3 tys. zł (w tym: bieżące 761,0 tys. zł i majątkowe 45 651,3 tys. zł), które stanowiły 33,1% wydatków BŚE dysponenta III stopnia. Stwierdzono, że wydatków dokonywano w okresie kwalifikowalności, zgodnie z planem finansowym oraz umowami na zakupy i usługi służące realizacji celów ujętych w umowach o dofinansowanie oraz zgodnie z przepisami prawa.

(akta kontroli str. 808-809)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że objęte kontrolą wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2022 r. zostały zrealizowane z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ufp i aktach wykonawczych. Jednakże stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły m.in. dokonania zmian w planie wydatków niezgodnie z art. 171 ust. 1 ufp, nieterminowego zatwierdzenia rozliczeń dotacji, niesporządzenia dokumentów OT/OTZ zakupionych środków trwałych. Nie został również zrealizowany wniosek pokontrolny NIK z wcześniejszych kontroli wykonania budżetu państwa dotyczący przeprowadzania kontroli merytorycznej dokumentów księgowych w terminach określonych w regulacjach wewnętrznych.

⁶¹ W ramach I osi priorytetowej Powszechny dostęp do szybkiego Internetu, II osi priorytetowej E-administracja i otwarty rząd, III osi priorytetowej Cyfrowe kompetencje społeczeństwa oraz V osi priorytetowej Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia REACT-EU w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014 – 2020.

⁶² Dysponent główny nie otrzymał środków z rezerw celowych w ramach budżetu środków europejskich.

⁶³ Dotacje częściowo finansowane ze środków budżetu państwa uwzględnione w próbie dotacji opisanej w pkt 2.1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁶⁴ Wykazanych w rocznym sprawozdaniu Rb-28UE.

3. Sprawozdawczość

3.1 Sprawozdania

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych łącznych sprawozdań budżetowych za 2022 r. przez dysponenta części 27 – Informatyzacja oraz sprawozdań jednostkowych dysponenta głównego i dysponenta III stopnia:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28 NW),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 27 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych dysponenta głównego oraz dysponenta III stopnia były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stwierdzono jednak, że księgi rachunkowe w części 27 za 2021 r. zostały zamknięte z opóźnieniem (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*). Nie została również zaktualizowana w 2022 r. Polityka rachunkowości w zakresie faktycznie stosowanych kont syntetycznych, a część operacji dotyczących Funduszu Pomocy ewidencjonowana była na kontach Funduszu COVID (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*). Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań, z wyjątkiem sprawozdań Rb-27 i Rb-N.

W związku z wyjaśnieniami Dyrektora BBF2, że czynności dotyczące ustalania kwot należności dysponenta III stopnia nadal trwają⁶⁵, NIK po raz kolejny odstępuje od wydania opinii o sprawozdaniach Rb-27 za rok 2022 r. oraz sprawozdaniach Rb-N za IV kwartał 2022 r.– dysponenta III stopnia i łącznych.

(akta kontroli str. 1900-2357, 2423-2428, 2480-2488, 3552-3597)

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 11 kwietnia 2023 r., w ramach części 27 dokonano korekty sprawozdań jednostkowych:

- dysponenta III stopnia – Rb-23, Rb- 27 oraz Rb-28 oraz dysponenta głównego – Rb-28, Rb-28, Rb-28 UE oraz Rb-N – korekty wynikały m.in. z korekt księgowość

⁶⁵ Wyjaśnienia z 13 marca 2023 r.

dotyczących dotacji udzielonych w 2022 r. oraz przeksięgowania w zakresie zobowiązań,

- CPPC – Rb-N – korekta dotyczyła prezentacji danych w związku z zaleceniami kontroli NIK prowadzonej w tej jednostce.

Na podstawie otrzymanych korekt ww. sprawozdań, dysponent części 27, w dniu 11 kwietnia 2023 r., sporządził korektę sprawozdań łącznych Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28 UE oraz Rb-N.

Nie dokonano korekty sprawozdań Rb-28 dysponenta III stopnia, dysponenta głównego oraz łącznego w związku z uzyskaną informacją o błędnym ujęciu zwrotu kwoty 4,4 tys. zł (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 804-805, 1900-2357, 2423-2428)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Księgi rachunkowe za 2021 r. części 27 budżetu państwa (wszystkie dzienniki jednostkowe) zostały zamknięte 7 lipca 2022 r., tj. dopiero 38 dni po terminie wynikającym z przepisów. Stosownie do § 26 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej⁶⁶, ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych jednostki lub placówki kontynuujących działalność powinno zostać dokonane do dnia 30 kwietnia roku następnego, tj. do 30 kwietnia 2022 r. Termin ten został przedłużony o 30 dni, tj. do 30 maja 2022 r., stosownie do § 8a ust.1 rozporządzenia Ministra Finansów z 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji⁶⁷.

Dyrektor BBF2 wyjaśnił m.in., że ze względu na zatrudnienie aktualnego kierownictwa BBF2 (służby finansowo-księgowe cz. 27) po 1 września 2022 r., nie potrafimy wyjaśnić dlaczego księgi rachunkowe za 2021 r. prowadzone w KPRM (...) nie zostały zamknięte w terminie do 30 maja 22 r. a dopiero 7 lipca 22 r.

(akta kontroli str. 252-258, 2731-2735)

Nieprawidłowość polegającą na nieterminowym zamknięciu ksiąg rachunkowych za 2020 rok, NIK stwierdziła podczas kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. w części 27. W związku z powyższym NIK uznaje, że wniosek pokontrolny, pomimo, że dotyczył ksiąg rachunkowych roku 2020, pozostaje aktualny.

2. Wykaz kont syntetycznych stanowiący załącznik nr 3 do Zasad (polityki) rachunkowości obowiązujących w KPRM (aktualizacja) nie został uaktualniony w odniesieniu do kont faktycznie stosowanych w 2022 r. w części 27. Stwierdzono, że w 2022 r. w systemie finansowo-księgowym funkcjonowało siedem kont⁶⁸, które nie były wykazane w załączniku nr 3 do Polityki rachunkowości. Ponadto stwierdzono, że operacje związane z refundacją wydatków z Funduszu Pomocy zostały

⁶⁶ Dz. U. z 2020 poz. 342.

⁶⁷ Dz.U. z 2021 r. poz. 1832, ze zm.

⁶⁸ 855 Fundusz mienia zlikwidowanych jednostek, 960 Plan finansowy Funduszu Przeciwdziałania COVID 19, 961 Plan finansowy Funduszu Pomocy, 975 Wydatki strukturalne, 981 Plan finansowy wydatków budżetowych niewygasających, 996 Zaangażowanie Funduszu Pomocy Ukrainie, 997 Odsetki od zaległości podatkowych POWER (FRR) – przekazane do BGK.

zaewidencjonowane na kontach 133 oraz 247, które w *Wykazie kont syntetycznych* przypisane były do Funduszu Przeciwdziałania COVID⁶⁹.

Dyrektor BBF2 wyjaśnił, że w systemie finansowo-księgowym zmieniono nazwę konta 133 na *Rachunek bankowy Funduszu COVID, FPOM* i nazwę konta 247 na *Rozrachunki Funduszu COVID, FPOM* oraz że Polityka rachunkowości zostanie zaktualizowana w 2023 r.

(akta kontroli str. 349-389, 577-637, 723-738, 746-757, 1682-1733, DVD1 pliki: 1046-1051)

3. Dysponent III stopnia i dysponent główny nie skorygowali rocznych sprawozdań Rb-28 za 2022 r., pomimo, że w lutym 2023 r. powzięli informację, która stanowiła podstawę do sporządzenia korekt sprawozdań. Dotyczyło to kwoty 4,4 tys. zł⁷⁰, która została zaewidencjonowana, jako zwrot dotacji, zgodnie z informacją otrzymaną od Poczty Polskiej⁷¹. Dnia 21 lutego 2023 r. Departament Telekomunikacji⁷² przekazał do BBF2 informację, że środki te nie są środkami pochodzącymi z transzy dotacyjnej, a ze środków z § 4300 zwróconych do Poczty Polskiej z tytułu *nieskutecznych przelewów do sprzedawców*⁷³.

W związku z ww. informacjami dysponent główny i dysponent III stopnia powinni dokonać przeksięgowania i sporządzić korekty rocznych sprawozdań Rb-28. Kwota 4425,98 zł powinna zostać ujęta w § 4300 w sprawozdaniu Rb-28 dysponenta III stopnia, a nie w § 2830 dysponenta głównego. Należało również dokonać korekty rocznego sprawozdania łącznego Rb-28 poprzez zmniejszenie wykonania w § 2830 o 4425,98 zł i zwiększenie wykonania o tę kwotę w § 4300.

Dyrektor BBF2 wyjaśnił, że *ze względu na zamknięcie ksiąg rachunkowych za 2022 r. korekta zostanie dokonana w bieżącym okresie sprawozdawczym*.

Zdaniem NIK, zmiany te powinny zostać ujęte w korektach sprawozdań Rb-28 dysponenta głównego, III stopnia i łącznego, które zostały sporządzone już po 21 lutego 2023 r.⁷⁴, tj. po dacie powzięcia informacji o błędnym ujęciu kwoty 4,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 397-409, 771-775, 794-797, 2661-2671, DVD1 pliki: 349-364)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych, z wyjątkiem sprawozdań Rb-27 oraz Rb-N – łącznego i dysponenta III stopnia. Z uwagi na to, że nie zakończono ustalania prawidłowej i ostatecznej kwoty należności dysponenta III stopnia, NIK odstępuje od wydania opinii o sprawozdaniach Rb-27 i Rb-N dysponenta III stopnia oraz sprawozdaniach łącznych Rb-27 i Rb-N, do których zostały przeniesione dane ze sprawozdań jednostkowych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące braku aktualizacji polityki rachunkowości i braku korekty sprawozdań Rb-28 nie spowodowały obniżenia oceny tego obszaru.

⁶⁹ Konto 133 Rachunek środków funduszu COVID, konto 247 Rozrachunki Funduszu Przeciwdziałania COVID.

⁷⁰ Kwota 4,4 tys. zł została zwrócona 13 stycznia 2023 r. wraz z kwotą odsetek.

⁷¹ 19 stycznia 2023 r. Poczta Polska przekazała informację na konto mailowe pracownika BBF2, że ww. kwota dotyczy zwrotu dotacji 3/D/DT/2022.

⁷² Pismem nr DT.WUKE.7101.3.2022 z dnia 20 lutego 2023 r.

⁷³ Kwota dotyczy realizacji zapisów ustawy z dnia 24 lutego 2022 r. o wsparciu gospodarstw domowych w ponoszeniu kosztów związanych ze zmianą standardu nadawania naziemnej telewizji cyfrowej.

⁷⁴ Korekta sprawozdania Rb-28 dysponenta III stopnia została sporządzona 31 marca 2023 r., dysponenta głównego – 5 kwietnia 2023 r., łącznego – 11 kwietnia 2023 r.

B. Fundusz Celowy – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców

OBSZAR	1. Wykonanie planu finansowego
Opis stanu faktycznego	1.1 Wykonanie planu finansowego Plan finansowy Funduszu CEPiK na 2022 r., zatwierdzony 2 marca 2022 r. był dwukrotnie zmieniany, z zachowaniem zasad określonych w art. 29 ust. 9-11 upf. Zmiany były uzasadnione i polegały m.in. na zmniejszeniu kosztów inwestycyjnych i zwiększeniu wydatków bieżących przeznaczonych na finansowanie zadań ministra właściwego do spraw informatyzacji związanych z rozwojem i funkcjonowaniem Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców oraz informatyzacją państwa. (akta kontroli str. 2743, DVD2 pliki: 167-194)
Stwierdzone nieprawidłowości	W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.
Opis stanu faktycznego	1.2 Wykonanie planu przychodów Łączne przychody Funduszu CEPiK w 2022 r. zaplanowano w kwocie 159 143,0 tys. zł. Zrealizowane przychody wyniosły 174 183,1 tys. zł i były wyższe od planowanych w ustawie budżetowej o 15 040,1 tys. zł, tj. o 9,5%. W porównaniu do 2021 r. były wyższe o 12 454,4 tys. zł, tj. o 7,7%. Pochodziły one głównie z opłat ewidencyjnych przekazywanych przez ubezpieczycieli i stacje kontroli pojazdów oraz opłat pobranych za udostępnienie danych lub informacji z centralnej ewidencji pojazdów i centralnej ewidencji kierowców (165 784,1 tys. zł). (akta kontroli str. 2747, 2492-2503, DVD2 pliki: 541-543) Stan Funduszu CEPiK na początku 2022 r., według sprawozdania Rb-40, wyniósł 150 098,4 tys. zł i był niższy od przewidywanego w ustawie budżetowej o 21 778,6 tys. zł, tj. o 12,7% oraz niższy od stanu Funduszu na początku 2021 r. o 56 074,8 tys. zł, tj. o 27,2%. Na stan Funduszu CEPiK na początku 2022 r. złożyły się: – środki pieniężne w kwocie 157 988,8 tys. zł, w wysokości niższej w porównaniu do 2021 r. o 40 410,5 tys. zł (o 20,4%),– należności w kwocie 9710,1 tys. zł, niższe niż w 2021 r. o 1804,1 tys. zł (o 15,7%),– zobowiązania w kwocie 17 600,5 tys. zł, wyższe niż w 2021 r. o 13 860,2 tys. zł (o 370,6%). Stan Funduszu CEPiK na koniec 2022 r., według sprawozdania Rb-40, wyniósł 164 071,3 tys. zł i był wyższy od stanu przewidywanego w ustawie budżetowej o 120 255,30 tys. zł, tj. o 274,5% oraz był wyższy od stanu na koniec 2021 r. o 13 972,9 tys. zł, tj. o 9,3%. Na stan Funduszu CEPiK na koniec 2022 r. złożyły się: – środki pieniężne w kwocie 124 983,9 tys. zł, w wysokości niższej niż na koniec 2021 r. o 33 004,9 tys. zł, tj. o 20,9% oraz niższej od przewidywanej w ustawie budżetowej o 81 167,9 tys. zł, tj. o 185,2%,– należności w kwocie 42 061,6 tys. zł, których stan był wyższy niż na koniec 2021 r. o 32 351,5 tys. zł, tj. o 333,2%. Zastępca Dyrektora BBF2 wyjaśniła, że wzrost stanu należności nastąpił przede wszystkim w związku ze wzrostem należności

- z tytułu przekazanych i nierozliczonych dotacji budżetowych w wysokości ok. 36 mln zł,
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług w kwocie 2974,2 tys. zł, których stan był niższy niż na koniec 2021 r. o 14 626,3 tys. zł, tj. o 83,1%. Fundusz nie posiadał zobowiązań wymagalnych (przeterminowanych).

(akta kontroli str. 2747, 2525-2531, DVD2 pliki: 541-543)

Kontrola wykazała, że dwie dotacje udzielone Instytutowi Transportu Samochodowego (ITS) i NASK w łącznej kwocie 36 742,5 tys. zł, tj. 87,4% wszystkich należności na koniec 2022 r. (42 061,6 tys. zł) zostały wykazane nieprawidłowo jako należności powiększając tym samym stan Funduszu CEPiK na koniec 2022 r., pomimo że stanowiły koszty Funduszu (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 1.3 wystąpienia).

(akta kontroli str. 2358-2372, DVD2 pliki: 20-81, 248, 712-715)

Poza ww. dotacjami wykazane w sprawozdaniu należności wynikały z przekazanych sprawozdań dotyczących opłat ewidencyjnych składanych przez podmioty zobowiązane do ich uiszczenia, tj. stacje kontroli pojazdów, organy i towarzystwa ubezpieczeniowe. Dyrektor BBF2 wyjaśnił m.in., że *wzrost należności spowodowany jest również ujęciem w ewidencji zaległych sprawozdań przekazanych po przekazaniu do podmiotów monitów.*

Na dzień 31 grudnia 2022 r. zaewidencjonowano, w sporządzonym zestawieniu z ewidencji księgowej Funduszu CEPiK⁷⁵, 35 750 zapisów należności na łączną kwotę 42 966,8 tys. zł., które było zgodne wyłącznie z pierwszą korektą sprawozdania Rb-40 Funduszu. Ponadto dla ponad 321 pozycji upłynął 6-letni termin przedawnienia należności, a w trzech przypadkach termin płatności należności był ustalony na dzień 1 stycznia 1900 r. (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

Szczegółowe badanie 22 z 35 750 zapisów należności w łącznej kwocie 693,2 tys. zł⁷⁶ (tj. 1,7%) wykazało, że w jednym przypadku nie podjęto działań w celu egzekucji należności (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

W 2022 r. nie odnotowano przypadków umarzania, odraczania, rozkładania na raty oraz udzielaniu ulg w spłacie należności.

(akta kontroli str. 2492-2503, 2552-2578, 2579-2651, DVD2 pliki: 247-250)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dysponent Funduszu CEPiK w toku kontroli NIK, sporządził 1 marca 2023 r. sprawozdanie Rb-40, które było dwukrotnie zmieniane w dniach 3 marca (I korekta) i 5 kwietnia 2023 r. (II korekta). Wykazana w tych sprawozdaniach kwota należności, w każdy przypadku była inna i wynosiła odpowiednio: 3622,9 tys. zł, 42 966,8 tys. zł, 42 061,6 tys. zł. W zestawieniu należności wykazano 321 pozycji należności, dla których upłynął 6-letni termin przedawnienia należności, a wykazana łączna kwota należności w wysokości 42 966,8 tys. zł była zgodna wyłącznie z pierwszą korektą sprawozdania Rb-40 Funduszu CEPiK. Powyższe okoliczności wskazują na brak rzetelnych danych w zakresie należności.

Zastępca Dyrektora BBF2 wyjaśniła, że z uwagi na ogromną liczbę dokumentów księgowych wprowadzanych ręcznie do systemu mogą zdarzać się błędy przy ich

⁷⁵ Wg stanu na dzień 15 marca 2023 r., dalej: zestawienie należności.

⁷⁶ O najdłuższym okresie przeterminowania i najwyższej wartości, które zostały wykazane zestawieniu należności.

wprowadzaniu. Zestawienie wymaga ponownej analizy w celu określenia właściwych terminów płatności.

Dyrektor BBF2 m.in. wyjaśnił, że w ramach podjętych działań do 15 lutego 2023 r.: wygenerowano informacje o braku sprawozdań do 2456 urzędów i stacji na łączną kwotę 7333,7 tys. zł, wysłano 1667 wezwań do urzędów i stacji o braku sprawozdań na kwotę 6785,7 tys. zł oraz 1277 wezwań z informacją o konieczności wpłaty zaległych należności. W kwestii podejmowanych w KPRM działań w zakresie egzekucji należności Dyrektor BBF2 wyjaśnił, że prowadzone są czynności windykacyjne w zakresie odzyskania należności od towarzystw ubezpieczeniowych, organów rejestrujących oraz stacji kontroli pojazdów, które polegają na telefonicznym i za pośrednictwem poczty elektronicznej informowaniu ww. podmiotów o zaległych i nadpłaconych należnościach z tytułu CEPIK oraz kierowaniu wezwań do zapłaty i upomnień. *Dokonując analizy należności nieuregulowanych dotyczących np. kont analitycznych z końcówką 620-01, 620-02, 620-03 na dzień 31.12.2022 r. - należności nieuregulowane w stosunku do zaległości ze stanem na dzień 31.12.2021 r. zmalały o 7,75% od Towarzystw Ubezpieczeniowych oraz o 13 657,10% od organów rejestrujących. Wzrost zaległych należności nastąpił o 8,94 % jedynie dla stacji kontroli pojazdów. W związku z zaewidencjonowaniem zwiększonej liczny sprawozdań zaległych, po podjętych działaniach informacyjnych o braku sprawozdań nastąpił również wzrost należności przeterminowanych. Zwiększenie należności z tytułu złożonych sprawozdań o kwotę 1 959 731,48 zł stanowiło 10,65 % procent więcej obrotów w 2022 r. w stosunku do 2021 r.*

NIK zwraca uwagę, że dysponent Funduszu CEPIK, w związku z niezakończeniem prac nad weryfikacją należności Funduszu, nie posiada pełnej i ostatecznej wiedzy odnośnie stanu należności na dzień 31 grudnia 2022 r. Na potrzebę rzetelnego ustalenia przypadających Funduszowi należności pieniężnych wskazuje również art. 42 ust. 5 ufp. Dlatego wniosek pokontrolny, sformułowany w wystąpieniu pokontrolnym z kontroli wykonania w 2021 r. planu finansowego Funduszu CEPIK dotyczący ustalenia kwoty należności przeterminowanych Funduszu pozostaje aktualny.

(akta kontroli str. 2360-2362, 2364-2366, 2373-2378, 2413-2417, 2492-2503, 2552-2651)

2. W trzech przypadkach⁷⁷, w zapisie księgowym, wskazana została inna data zapłaty należności niż faktyczny termin płatności, co było nierzetelne. Zastępca Dyrektora BBF2 wyjaśniła, że wynikało to z błędnego wprowadzenia terminu płatności do systemu. Dane te w trakcie kontroli NIK zostały skorygowane.

(akta kontroli str. 2552-2651)

3. W jednym przypadku⁷⁸ dysponent Funduszu CEPIK nie podjął do grudnia 2022 r. działań w celu egzekucji należności w łącznej wysokości 9,5 tys. zł. Kwota ta dotycząca opłat ewidencyjnych Funduszu CEPIK wynika z ewidencji księgowej, z zestawienia rozrachunków należności tego podmiotu⁷⁹ i dotyczy operacji dokonanych w okresie od 10 sierpnia 2019 r. do 1 marca 2021 r.⁸⁰. Dnia 27 grudnia 2022 r. do podmiotu skierowano pismo wzywające do uzupełnienia braku w postaci złożenia sprawozdania z pobranych opłat ewidencyjnych za czerwiec 2019 r. Zastępca Dyrektora BBF2 w tej sprawie wyjaśniła, że *w IV kwartale roku 2022 podjęto intensywne działania związane z ustaleniem stanu należności Funduszu Cepik.*

⁷⁷ Dotyczy: PKSWK, WSC_KSZ, WKAS.

⁷⁸ Dotyczy: Stacji kontroli pojazdów RK zobowiązanej do wnoszenia opłat ewidencyjnych, o których mowa w art. 80d ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 988, ze zm.).

⁷⁹ Wg stanu na dzień 21 marca 2023 r. Kolumna *Saldo_Wn*.

⁸⁰ Kolumna *Data powst.*

Sporządzono i przekazano podmiotom informację na temat zaległości oraz braku przekazanych sprawozdań (ok 6 tys) – działania są kontynuowane również w roku bieżącym w miarę możliwości operacyjnych pracowników.

NIK zauważa, że zgodnie z art. 42 ust. 5 ufp, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. W opisaney sprawie, przez ponad trzy lata nie podjęto żadnych czynności w celu egzekucji należności, a wysłane w dniu 27 grudnia 2022 r. pismo do podmiotu dotyczy wezwania do złożenia sprawozdania za czerwiec 2019 r.

(akta kontroli str. 2565-2586, 2694-2699)

1.3 Wykonanie planu kosztów

Opis stanu faktycznego

Koszty Funduszu CEPiK w ustawie budżetowej na 2022 r. zaplanowano w łącznej kwocie 287 204,0 tys. zł z przeznaczeniem na realizację zadań związanych z utworzeniem, rozwojem i funkcjonowaniem systemu CEPiK, a także zadań związanych z informatyzacją państwa. W porównaniu z planem finansowym na 2021 r. łączna kwota planowanych kosztów była niższa o 4,0 tys. zł (o 1,4%).

Według sprawozdania Rb-40 w 2022 r. ze środków Funduszu CEPiK zostały poniesione koszty w łącznej wysokości 160 822,7 tys. zł, co stanowiło 56,0% kosztów zaplanowanych w ustawie budżetowej. W porównaniu do 2021 r. wykazane koszty były niższe o 56 980,7 tys. zł (o 26,2%).

Największy udział w strukturze kosztów Funduszu CEPiK miały koszty związane z rozwojem i funkcjonowaniem CEPiK w wysokości 103 486,9 tys. zł, które stanowiły 64,3% kosztów Funduszu (koszty bieżące 73 257,8 tys. zł oraz koszty inwestycyjne 30 229,1 tys. zł). Natomiast koszty dotyczące zadań związanych z informatyzacją państwa w wysokości 57 335,9 tys. zł, stanowiły 35,7% kosztów. Szczegółowy opis zrealizowanych zadań w pkt. 1.5 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 2747, DVD2 pliki: 541-543)

Zastępca Dyrektora BBF2 wyjaśniła, że główną przyczyną niepełnego wykonania kosztów bieżących w 2022 r. *był brak zawarcia umowy na realizację projektu informatycznego modernizacji Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców (...) oraz niewykorzystanie rezerwy finansowej, planowanej w każdym roku na sfinansowanie kosztów wprowadzenia nieplanowanych wcześniej zmian w funkcjonalności systemu (np. wymagania służb, nieplanowane zmiany przepisów wpływające na system) lub zlecenia dodatkowych usług związanych z utrzymaniem systemu (np. konieczność przeprowadzenia audytu).*

(akta kontroli str. 2534-2551)

Z Funduszu CEPiK w 2022 r. udzielono dotacji dwóm podmiotom⁸¹ na łączną kwotę 36 742,5 tys. zł, które zostały ujęte w ewidencji księgowej, jako należność, pomimo że stanowiły koszt Funduszu CEPiK (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 2358-2372, DVD2 pliki: 20-81, 248, 712-715)

Szczegółowa kontrola ww. dotacji wykazała, że przyznanie dotacji następowało na podstawie umów sporządzonych zgodnie z wymogami określonymi w art. 150 ufp. W przypadku ITS zatwierdzenia rozliczenia dotacji dokonano zgodnie z umową oraz

⁸¹ ITS na „Realizację zadań związanych z funkcjonowaniem i rozwojem elektronicznego katalogu marek i typów pojazdów homologowanych oraz dopuszczonych do ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2021-2023” oraz NASK na *Wykonywanie zadań operatora Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej zgodnie z art. 5, art. 5a oraz art. 6 Ustawy o OSE.*

z art. 152 ust. 2 upf. Natomiast do dnia zakończenia czynności kontrolnych (11 kwietnia 2023 r.) nie zatwierdzono rozliczenia dotacji przyznanej NASK (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 2744)

Szczegółowym badaniem objęto prawidłowość realizacji kosztów Funduszu CEPiK, (w tym prawidłowość wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz stosowania wyłączeń ustawy Pzp) w łącznej kwocie 90 828,9 tys. zł (bieżących 50 604,6 tys. zł oraz majątkowych 40 224,3 tys. zł), co stanowiło 56,5% kosztów poniesionych w 2022 r. z Funduszu CEPiK. Próba kosztów została dobrana na podstawie zapisów wygenerowanych z systemu księgowego Funduszu, metodą monetarną (MUS) i obejmowała 43 dowody księgowe.

Prawidłowość zastosowania wyłączeń wynikających z ustawy Pzp oraz przestrzegania regulaminu zamówień publicznych KPRM skontrolowano w odniesieniu do trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego o łącznej wartości brutto 4717,2 tys. zł⁸², w tym dwóch zamówień udzielonych bez zastosowania PZP na podstawie art. 10 ust. 2 pkt 3 tej ustawy⁸³ oraz jednego poniżej progu na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 Pzp⁸⁴.

Badanie kosztów wykazało, że dokonywano ich zgodnie z planem finansowym oraz umowami, na zakupy i usługi służące realizacji celów Funduszu oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Stwierdzono jednak opóźnienia w przeprowadzeniu kontroli merytorycznej czterech z 43 dowodów księgowych (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

Badanie prawidłowości zastosowania wyłączeń ustawy Pzp oraz prawidłowości stosowania wewnętrznego regulaminu udzielania zamówień publicznych obowiązującego w KPRM nie wykazało nieprawidłowości.

KPRM wywiązała się obowiązku publikacji i zapewnienia aktualizacji planu postępowań o udzielenie zamówień w 2022 r. oraz terminowo przekazała Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych sprawozdanie o udzielonych w 2022 r. zamówieniach.

(akta kontroli str. 2748-2749)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dysponent Funduszu CEPiK błędnie ujął w ewidencji księgowej dwie dotacje w łącznej wysokości 36 742,5 tys. zł jako należność, a nie koszt. Było to niezgodne z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸⁵ (uor), który stanowi, że zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

Zastępca Dyrektora BBF2 wyjaśniła, że *nierozliczone dotacje udzielone z funduszu CEPiK są prezentowane jako należności w Rb-33 i Rb-40 z uwagi na odmienny charakter tych sprawozdań do Rb-27. Sprawozdania z funduszu CEPiK sporządza się w układzie memoriałowym, co powoduje konieczność prezentacji dodatkowo*

⁸² Kwota w całości poniesiona w 2022 r.

⁸³ Dotyczy zlecenia w 2022 r. Centralnemu Ośrodkowi Informatyki (COI) w ramach umowy nr 902/DZS/21 przeprowadzenia prac związanych z poprawą jakości danych CEPiK na łączną kwotę 1 728,3 tys. zł oraz zlecenia COI w ramach umowy 1546/DZS/21 prac związanych z obsługą Service Desk w zakresie korekty danych CEPiK zgłoszonych przez użytkowników mPrawoJazdy za pośrednictwem aplikacji mObywatel na łączną kwotę 2 953,9 tys. zł.

⁸⁴ Na usługi związane z weryfikacją poprawności danych pojazdów zgromadzonych w CEPiK dotyczących historii pojazdów, odstępując od badania rynku o łącznej wartości 120 tys. zł (w 2022 r. wypłacono 35 tys. zł).

⁸⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.

stanu należności i zobowiązań. W celu ustalenia stanu funduszu na dzień sprawozdawczy przychody i koszty prezentowane w ujęciu memoriałowym należy skorygować o należności i zobowiązania w celu ustalenia stanu faktycznego funduszu i środków finansowych będących w dyspozycji funduszu (korekta do prezentacji kosztowej). Prezentacja dotacji nierozliczonych do czasu ich rozliczenia jako należności jest zgodna z przepisami ustawy o rachunkowości. Przekazanie dotacji nie powoduje kosztów ani strat w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 31 ustawy o rachunkowości. Saldo konta 224 – oznacza należność od podmiotu dotowanego z tytułu nierozliczonej dotacji – do momentu jej faktycznego rozliczenia. Zgodnie z memoriałowym charakterem sprawozdań z funduszu CEPiK i uzgodnieniem stanu środków finansowych na dzień sprawozdawczy wymagana jest korekta przychodów i kosztów o stan należności i zobowiązania. W przeciwnym razie nie będzie możliwości właściwego ustalenia stanu funduszu i środków pieniężnych na dzień sprawozdawczy.

Zdaniem NIK, brak zatwierdzenia sprawozdania z rozliczenia dotacji nie jest podstawą do wykazywania przekazanych w formie dotacji środków jako należności, ponieważ środki te zostały już fizycznie przekazane beneficjentowi, a zdarzenia ewidencjonuje się w księgach rachunkowych zgodnie z ich treścią ekonomiczną. Dopiero stwierdzenie wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem lub niewykorzystania środków i wezwanie do ich zwrotu, stanowiłoby podstawę do zaewidencjonowania tych części dotacji jako należność. W ww. przypadkach takie okoliczności nie zaistniały. NIK zwraca również uwagę, że ewidencjonowanie zdarzeń zgodnie ze wskazaną w wyjaśnieniach zasadą memoriałową nie stoi w sprzeczności z przestrzeganiem zasady ewidencjonowania zdarzeń zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

Powyższa nieprawidłowość miała wpływ na wykazane w sprawozdaniach Rb-40 i Rb-33 dane dotyczące należności i kosztów (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości w obszarze sprawozdawczości Funduszu*).

Nieprawidłowość polegająca na ujmowaniu w ewidencji księgowej i sprawozdaniach Rb-33 i Rb-40 dotacji udzielonych z Funduszu CEPiK, których rozliczenie nie zostało jeszcze zatwierdzone przez dysponenta jako należności została stwierdzona w trakcie kontroli oraz wykonania planu CEPiK w 2020 r. i 2021 r. Wystąpienie po raz kolejny tego rodzaju nieprawidłowości świadczy o niezrealizowaniu wniosków pokontrolnych NIK w tym zakresie.

(akta kontroli str. 2358-2372, DVD2 pliki: 20-81, 248, 712-715)

2. Do dnia 11 kwietnia 2023 r., tj. pomimo upływu 71 dni od daty złożenia w dniu 30 stycznia 2023 r. w KPRM przez NASK sprawozdania końcowego z wykonania zadania, nie zatwierdzono rozliczenia dotacji. Było to niezgodne z art. 152 ust 2 ufp, który stanowi, że zatwierdzenie przez dysponenta części budżetowej rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia.

Komórki odpowiedzialne za kontrolę i ocenę realizacji zadania pod względem merytorycznym⁸⁶ oraz BBF2 odpowiedzialne za ocenę sprawozdania pod względem finansowym, nie wywiązały się z terminów na wydanie opinii o sprawozdaniach, określonych w zarządzeniu w sprawie *zasad udzielania, rozliczania i kontroli wykonania dotacji celowych i dotacji podmiotowych udzielanych przez Ministra Cyfryzacji*. W konsekwencji do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie przedłożono Ministrowi Cyfryzacji rozliczenia dotacji w terminach uniemożliwiających ich zatwierdzenie w terminie wskazanym w art. 152 ust. 2 ufp.

⁸⁶ Departament Telekomunikacji (DT).

Dyrektor DT wyjaśnił m.in., że brak zatwierdzenia przez departament merytoryczny rozliczenia dotacji związany był z weryfikacją złożonej dokumentacji, w szczególności w zakresie zestawienia faktur i rachunków (liczącego ponad 4800 pozycji), co wymagało szczególnej skrupulatności i czasu. Ponadto w związku ze stwierdzonymi uwagami do sprawozdania przez departament merytoryczny oraz BBF2 wystąpiono do NASK w celu zajęcia stanowiska. *W tych okolicznościach Departament Telekomunikacji nie dotrzymał terminu 5 dni roboczych na odpowiednio przekazanie sprawozdania do Biura Budżetowo-Finansowego część 27 do kontroli finansowej albo do beneficjenta do korekty/złożenia dodatkowych wyjaśnień.*

Zastępca Dyrektora BBF m.in. wyjaśniła, że *BBF2 stwierdził nieprawidłowości i przedstawił uwagi do ww. sprawozdania (...), z prośbą skierowaną do Departamentu Telekomunikacji, o wyjaśnienie rozbieżności. Wymagało to dłuższej analizy ze strony BBF2, w związku z tym sprawozdanie wraz z uwagami BBF2 zostało przekazane do Departamentu Telekomunikacji w 8 dniu roboczym.*

(akta kontroli str. 2506-2517, 2552-2651, 2678-2685, 2744 DVD2 pliki: 31-36, 61-81)

3. Kontrola merytoryczna czterech z 43 dowodów księgowych została dokonana z opóźnieniem od jednego do 3 dni⁸⁷ w odniesieniu do terminu określonego w § 6 pkt 2 *Instrukcji obiegu i kontroli dowodów księgowych*, który stanowi, że kontrola merytoryczna powinna zostać dokonana w terminie 5 dni roboczych od daty otrzymania oryginału dowodu księgowego przez właściwą komórkę merytoryczną. Dyrektor DZS wyjaśnił, że wynikało to m.in. z konieczności dokonania szczegółowej weryfikacji dokumentacji załączonej do faktur.

Powyzsza nieprawidłowość wskazuje na brak realizacji wniosku pokontrolnego NIK sformułowanego po kontroli wykonania planu finansowego CEPiK w 2021 r.

(akta kontroli str. 814-822, 1751-1756)

1.4 Gospodarowanie wolnymi środkami

Stan środków pieniężnych Funduszu CEPiK, wg sprawozdania Rb-40, na koniec 2022 r. wyniósł 124 983,9 tys. zł. Kwota ta w całości została przekazana Ministrowi Finansów w zarządanie.

W 2022 r. dysponent Funduszu CEPiK założył 10 lokat terminowych na okres od 24 do 182 dni na łączną kwotę 962 000,00 tys. zł⁸⁸, gdzie średnia z 12 miesięcy lokowanych środków oraz środków przekazanych Ministrowi Finansów w zarządanie wyniosła 495 760,1 tys. zł na miesiąc, w tym lokat overnight 415 593,4 tys. zł. W 2022 r. uzyskano z tego przychody w łącznej wysokości 6 887,2 tys. zł⁸⁹. Wolne środki lokowano z zachowaniem ufp i innych przepisów. Nie wystąpiły przypadki złożenia dyspozycji wcześniejszego zwrotu środków przekazanych w zarządanie terminowe.

Dyrektor BBF2 wyjaśnił, że dokonywanie lokat i przekazywanie w zarządanie wolnych środków poprzedzone było analizą planowanych kosztów i przychodów w danym okresie oraz nie stanowiło przeszkody dla terminowej realizacji wypłat środków funduszu na cele i zadania wskazane w ustawie powołującej fundusz.

Ponadto, Zastępca Dyrektora BBF2 wyjaśniła, że stan wolnych środków w relacji do kosztów był uzasadniony i wynikał z m. in. z braku zawarcia umowy na realizację projektu informatycznego modernizacji CEPiK.

W zakresie zarządzania płynnością finansową departament merytoryczny (DZS) analizował stan środków i przekazywał do BBF2 dyspozycję w zakresie lokowania

⁸⁷ Termin dokonania kontroli merytorycznej został przekroczony w DZS.

⁸⁸ Z oprocentowaniem lokaty wynoszącym odpowiednio: 2,05%; 2,64%; 3,44%; 4,04%; 4,85%; 5,73%; 5,94%; 6,07%; 6,12%; 6,22%.

⁸⁹ Przychody wyniosły od depozytów overnight - 2646,4 tys. zł i od lokat terminowych - 4240,8 tys. zł.

wolnych środków. Kontrola stanu niezbędnych środków zabezpieczających bieżące regulowanie zobowiązań polegała na analizie prawidłowości wykorzystania środków finansowych z zakresem realizowanych zadań.

(akta kontroli str. 2747, 2492-2503, 2525-2531, 2552-2564, DVD2 pliki: 353-354)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.5 Realizacja zadań

Opis stanu
faktycznego

Zadania związane z Systemem CEPiK były realizowane w ramach działania *Utrzymanie, udostępnianie, eksploatacja i rozwój systemu informatycznego CEPiK*, którego celem było zapewnienie wymaganego poziomu dostępności systemu CEPiK dla podmiotów uprawnionych (użytkowników).

Efekty rzeczowe prowadzonych działań z Funduszu CEPiK w 2022 r. to m.in.:

- dostosowanie CEPiK do wyeliminowania z obrotu prawnego nalepek kontrolnych i kart pojazdu;
- dostosowanie zakresu danych CEP do wymagań raportowania emisji CO₂ zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/956 z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie monitorowania i raportowania emisji CO₂ i zużycia paliwa przez nowe pojazdy ciężkie⁹⁰;
- dostosowaniem CEPiK do zachowania dotychczasowego numeru rejestracyjnego pojazdu i objęcia czasowym wycofaniem samochodów osobowych;
- rozszerzenie zakresu gromadzonych i udostępnianych danych związanych z dostosowaniem CEPiK do gromadzenia danych o kierowcach zawodowych i dostosowaniem CEPiK do wymiany danych poprzez EUCARIS/ProDriveNet – o kierowcach zawodowych;
- zmiana sposobu zasilania CEPiK danymi o punktach karnych przez Policję – komunikacja online;
- udostępnianie danych o punktach karnych kierowców;
- dostawa urządzeń sieciowych, sprzętu serwerowego, oprogramowania do monitoringu wydajności;
- zapewnienie wsparcia technicznego na oprogramowanie i sprzęt IBM oraz oprogramowanie Oracle;
- zapewnienie usługi telekomunikacyjnej w zakresie wysyłania krótkich wiadomości tekstowych (SMS);

(akta kontroli str. 2552-2564, 2663-2671)

NIK, po kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. w części 27 oraz Funduszu CEPiK sformułowała wniosek dotyczący podjęcia skutecznych działań mających na celu dokończenie budowy systemu CEPiK 2.0 w zakresie Centralnej Ewidencji Kierowców 2.0.

Kontrola stwierdziła, że Minister Cyfryzacji rozpoczął uzgodnienia z Polską Wytwornią Papierów Wartościowych S.A. (PWPW) i COI, w zakresie projektu umowy na realizację projektu informatycznego modernizacji Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców. Pierwszy projekt umowy bez załączników został przekazany do PWPW i COI 31 maja 2022 r. W kolejnych miesiącach prowadzono uzgodnienia merytoryczne nad umową oraz załącznikami. Dnia 30 grudnia 2022 r. KPRM przekazała uzgodniony projekt umowy do zaopiniowania przez Prokuraturę Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, Centralne Biuro Antykorupcyjne oraz Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Sekretarz Stanu poinformował, że zawarcie umowy na realizację

⁹⁰ Dz. Urz. UE L 173 z 09.07.2018, str. 1.

projektu informatycznego modernizacji CEPiK planowane jest w drugim kwartale 2023 r.

(akta kontroli str. 2654-2658, DVD2 pliki: 466-526)

NIK zauważa, że budowa CEPiK 2.0 trwa już ponad dziewięć lat, jednak biorąc pod uwagę podjęte w 2022 r. działania w zakresie przygotowania umowy modernizacji tego systemu, uznaje, że wniosek pokontrolny jest w trakcie realizacji.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Minister Cyfryzacji sporządził plan finansowy Funduszu CEPiK zgodnie z zasadami określonymi w ufp, a próba kosztów poddana kontroli wykazała, że zostały one poniesione na zakupy i usługi służące realizacji celów oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Stwierdzono jednak, że dysponent Funduszu ujął w księgach rachunkowych Funduszu CEPiK, niezgodnie z treścią ekonomiczną zdarzeń, kwotę 36 742,5 tys. zł jako należność, a nie koszt. Nie posiadał nadal rzetelnych informacji na temat stanu należności Funduszu CEPiK, co świadczy o niezrealizowaniu wniosku pokontrolnego NIK sformułowanego po kontroli wykonania planu finansowego CEPiK w 2021 r.

OBSZAR

2. Sprawozdawczość Funduszu Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań z wykonania planu finansowego Funduszu CEPiK za 2022 r. oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r.:

- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- z wykonania planu finansowego funduszu celowego Fundusz – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców (Rb-40),
- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
- o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2022 r. (Rb-BZ2).

Wszystkie ww. sprawozdania zostały sporządzone terminowo i podpisane przez upoważnione osoby. Sprawozdania Funduszu zostały sporządzone na podstawie zatwierdzonych zapisów księgowych.

Kontrola wykazała jednak, że sprawozdania Rb-33 oraz Rb-40⁹¹ zostały sporządzone nierzetelnie oraz na podstawie nierzetelnej ewidencji księgowej (opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*). Stwierdzone nieprawidłowości świadczą o tym, że stosowany system kontroli zarządczej nie zapewniał prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Ponadto stwierdzono, że w sprawozdaniu Rb-40 Funduszu CEPiK za IV kwartał 2022 r., w niektórych rubrykach w części B *Plan finansowy w układzie memoriałowym* oraz w części E *Dane uzupełniające*, nie wpisano żadnej wartości zamiast wpisać zero.

Zastępca Dyrektora BBF2 wyjaśniła, że w składanych sprawozdaniach zostały uzupełnione pozycje „zerowe” w systemie TREZOR natomiast nie są one drukowane w wersji papierowej sprawozdania. 7 kwietnia 2023 r. zostało przesłane do Ministerstwa Finansów pismo w celu uzyskania informacji dlaczego wygenerowany

⁹¹ Kontrolą objęto sprawozdania sporządzone 3 marca 2023 r.

z systemu TREZOR nie zawiera wprowadzonych w nim danych o wartości „zerowych”.

(akta kontroli str. 746-791, 804-805, 1734-1737, 2279, 2358-2420)

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych w ramach Funduszu dokonano korekt sprawozdań:

- Rb-33 za IV kwartał 2022 r. w związku z uwzględnieniem księgować memoriałowych do roku 2022, w tym naliczonych odsetek od należności, zmianie uległy zarówno przychody, koszty, zobowiązania i należności,
- Rb-40 za IV kwartał 2022 r. w związku z uwzględnieniem księgować memoriałowych do roku 2022, w tym naliczonych odsetek od należności, zmianie uległy zarówno przychody, koszty, zobowiązania i należności. Skorygowano również Plan Funduszu w związku z koniecznością ujęcia zmiany planu z września 2022 r.

(akta kontroli str. 746-791, 804-805, 1900, 1908-1918, 2358-2420, 2423-2428, 2743, 3360-3365, DVD2 pliki: 167-194, 646-647)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Błędne zaksięgowanie kwoty czterech dotacji jako należności spowodowało, że w sprawozdaniach Funduszu Rb-33 i Rb-40 za IV kwartał 2022 r. zaniżono koszty a zawyżono należności Funduszu CEPiK.

I tak w sprawozdaniu Rb-40:

Część A sprawozdania:

- w poz. I. *Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy* – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 159 305 051,48 zł, która powinna być powiększona o kwotę błędnie zaksięgowanych jako należność kosztów dotacji, tj. o 36 742 472,42 zł,
- w poz. 1. *Rozwój i funkcjonowanie CEPiK* – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 101 969 199,01 zł, która powinna być powiększona o kwotę błędnie zaksięgowanej dotacji na rozwój CEPiK, tj. o 1 742 472,42 zł,
- poz. 1.1. *koszty bieżące* – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 71 770 128,53 zł, która powinna być powiększona o kwotę błędnie zaksięgowanej dotacji na rozwój CEPiK, tj. o 1 712 472,42 zł,
- poz. 1.2. *koszty inwestycyjne* – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 30 199 070,48 zł, która powinna być powiększona o kwotę błędnie zaksięgowanej dotacji na rozwój CEPiK, tj. o 30 000,00 zł,
- poz. 2. *Zadania związane z informatyzacją państwa* – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 57 335 852,47 zł, która powinna być powiększona o kwotę błędnie zaksięgowanej dotacji na informatyzację państwa (OSE), tj. o 35 000 000,00 zł.

Część B sprawozdania:

- poz. III *Koszty realizacji zadań* – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 159 305 051,48 zł, która powinna być powiększona o kwotę błędnie zaksięgowanych jako należność kosztów dotacji, tj. o 36 742 472,42 zł,
- poz. 1. *Dotacje na realizację zadań bieżących* – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 1 392 823,65 zł, która powinna być powiększona o kwotę błędnie zaksięgowanych jako należność dotacji, tj. o 36 712 472,42 zł,
- poz. 3. *Koszty inwestycyjne* – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 30 199 070,48 zł, która powinna być powiększona o kwotę błędnie zaksięgowanych jako należność dotacji na zadania inwestycyjne,

tj. o 30 000,00 zł.

- poz. IV *Stan funduszu na koniec roku* – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 164 976 455,89 zł, która powinna być pomniejszona o kwotę błędnie zaksięgowanych jako należność dotacji, tj. o 36 742 472,42 zł,
- poz. 2. *Należności* – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 42 966 764,92 zł, która powinna być pomniejszona o kwotę błędnie zaksięgowanych jako należność dotacji, tj. o 36 742 472,42 zł.

W sprawozdaniu Rb-33:

Część B sprawozdania:

- kod pozycji M, § 2450 – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 1 392 823,65 zł, która powinna być powiększona o kwotę błędnie zaksięgowanych jako należność dotacji, tj. o 36 712 472,42 zł,
- kod pozycji M, § 6270 – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 0,00 zł, która powinna być powiększona o kwotę błędnie zaksięgowanych jako należność dotacji, tj. o 30 000,00 zł,
- kod pozycji N (*razem*) – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 1 593 051,48 zł, która powinna być powiększona o kwotę błędnie zaksięgowanych jako należność kosztów dotacji, tj. o 36 742 472,42 zł,
- kod pozycji P (*stan funduszu na koniec okresu sprawozdawczego*) – w kolumnie *wykonanie* wykazano kwotę 164 976 455,89 zł, która powinna być pomniejszona o kwotę błędnie zaksięgowanych jako należność kosztów dotacji, tj. o 36 742 472,42 zł,

Część C sprawozdania:

- symbol 020 (*należności*) – w kolumnie *stan na koniec okresu sprawozdawczego* wykazano kwotę 42 966 764,92 zł, która powinna być pomniejszona o kwotę błędnie zaksięgowanych jako należność kosztów dotacji, tj. o 36 742 472,42 zł,
- symbol 070 (*stan środków obrotowych netto*) – w kolumnie *stan na koniec okresu sprawozdawczego* wykazano kwotę 164 976 455,89 zł, która powinna być pomniejszona o kwotę błędnie zaksięgowanych jako należność kosztów dotacji, tj. o 36 742 472,42 zł.

Część D sprawozdania 1. Należności:

- w § 2450 w kolumnie *stan na koniec okresu sprawozdawczego* wykazano kwotę 36 712 472,42 zł zamiast 0,00 zł,
- w wierszu RAZEM w kolumnie *stan na koniec okresu sprawozdawczego* wykazano kwotę 42 966 764,92 zł, która powinna zostać pomniejszona o kwotę błędnie zaksięgowanych jako należność dotacji, tj. o 36 742 472,42 zł.

(akta kontroli str. 2360-2362, 2364-2366)

2. W sprawozdaniu Funduszu CEPiK Rb-40 za IV kwartał 2022 r. w części B *Plan finansowy w układzie memoriałowym*, w punkcie III *Koszty realizacji zadań*, wykazano kwoty niezgodne z planem finansowym na 2022 r. funduszu CEPiK po zmianach⁹². I tak, w pozycji:

- 1 *Dotacje na realizację zadań bieżących* w kolumnie *plan po zmianach* wykazano kwotę 40 339 000,00 zł zamiast kwoty 38 105 297,00 zł,
- 2 *Koszty własne* w kolumnie *plan po zmianach* wykazano kwotę 160 782 000,00 zł, zamiast kwoty 174 362 000,00 zł,

⁹² Po drugiej zmianie z 8 września 2022 r.

- 2.4 *zakup usług* w kolumnie *plan po zmianach* wykazano kwotę 159 469 000,00 zł, zamiast kwoty 173 049 000,00 zł
- 3 *Koszty inwestycyjne, w tym:* w kolumnie *plan po zmianach* wykazano kwotę 86 083 000,00 zł, zamiast kwoty 74 736 703,00 zł.

Zastępca Dyrektora BBF2 wyjaśniła, że *dane w sprawozdaniu nie zostały prawidłowo zaprezentowane.*

Sprawozdanie Funduszu CEPiK Rb-40 za IV kwartał 2022 r. zostało skorygowane w powyższym zakresie (5 kwietnia 2023 r.). W związku z powyższym NIK nie formułuje wniosku pokontrolnego.

(akta kontroli str. 746-791, 804-805, 1734-1737, 2279, 2358-2420, 2423- 2428, 2743, 3360-3365, DVD2 pliki: 167-194, 646-647)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje negatywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych Funduszu CEPiK za 2022 r.

Na negatywną ocenę obszaru wpływ miała skala nieprawidłowości stwierdzonych w sprawozdaniach Rb-33 i Rb-40 za IV kwartał 2022 r. Sprawozdania zostały sporządzone na podstawie nieprawidłowo zaewidencjonowanych zdarzeń i wykazano w nich dane niezgodne z rzeczywistą treścią operacji gospodarczych. Powyższa nieprawidłowość została stwierdzona po raz trzeci z rzędu w trakcie kontroli wykonania planu finansowego Funduszu, co świadczy o nadal nieskutecznym systemie kontroli zarządczej w tym zakresie. Tym samym wniosek pokontrolny NIK sformułowany w 2021 i 2022 r. pozostaje aktualny.

OBSZAR

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Dokonywanie oceny sprawozdań z realizacji zadań finansowanych z dotacji oraz zatwierdzanie rozliczenia dotacji w terminach określonych w ufp i procedurach wewnętrznych.
2. Przeprowadzanie kontroli merytorycznej dokumentów księgowych w terminach określonych w regulacjach wewnętrznych.
3. Zamykanie ksiąg rachunkowych części 27 w terminach wskazanych w obowiązujących przepisach.
4. Uaktualnienie polityki rachunkowości.
5. Kontynuowanie działań mających na celu ustalenie kwoty należności dysponenta III stopnia cz. 27 oraz należności przeterminowanych Funduszu.
6. Zapewnienie ujmowania zakupionych składników majątkowych w ewidencji środków trwałych/wartości niematerialnych i prawnych.
7. Wprowadzanie zadań do planu rzeczowo-finansowego inwestycji przed rozpoczęciem ich realizacji.
8. Ujmowanie w księgach rachunkowych Funduszu dotacji udzielonych ze środków Funduszu CEPiK zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁹³ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, kwietnia 2023 r.

Wiceprezes
Najwyższa Izba Kontroli
Małgorzata Motylow

.....
(podpis)

⁹³ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.